

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti: Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy		Segédszerkesztő: BENEDEK MIHÁLY százados
Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.	Postatakarékpénztári csekk száma: 25.342	Megjelenik: minden hónap 1-én és 15-én Telefon: 153-079

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,

Hiszek egy isteni örök igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

A szomjas föld.

Mióta a folyókat szabályozták és lecsapolták a lápokát, a magyar föld nagy része szomjazik. Az emberi kéz megbolygatta a természet törvényeit s bár ebből a kontárkodásból a termőföldre sokezer holdja született, az egyensúly hiánya egyre károsabban jelentkezett az aszály képében.

Végre most megindult a megbántott természet kiengesztelése. Rájött az ember, hogy a földnek vissza kell adni a vizet, de most már nem szeszélyes-veszélyes kanyarokkal és kormányozhatatlan lápokkal, hanem gondosan, okszerűen kitervezett s az időjárás szerint szabályozható csatornarendszerrel. Most olvastunk egy ilyen alföldi öntözőcsatornáról, melyet maga a Főméltóságú Kormányzó Úr avatott fel. Láttuk a képen, amint az emeletmagas, keskeny betonpilléren biztos léptekkel végighalad s miközben elindítja útjára a zúgó víztömeget, messzenéző tekintetével már látja, mint issza a szomjas föld a Tisza áldott-langyos vizét s mint hálálja meg a gondoskodást a búza aranyával.

Mi, esendőrök is öntözzük a magyar földet. Öntözzük a veritékünkkel, ami a lelkek tisztulásában, a tisztesség és rend virágzásában adja az aratást s ha ezután majd a föld is megkapja ezt a segítséget, ez a mi végtelen portyázó útjainkat is szebbé, derüesebbé teszi. Aki látott már aszályba senyvedt búzát, annak van fogalma arról is, mi az éhezot gyermek s bizony nekünk sok száraz-veszes nyarat kell a gazdával együtt átszenvednünk. Mi sokszor láttuk a porrászáradt vetéstengert s az izzó határt, amiben talán már pohár víz sem akadt. Láttuk a komor, kétségbeesett tanyai magyart és nem lehetett megvigasztalni, mert esőt mi se tudunk csinálni.

Bizony örülünk most nagyon, hogy a szomjas föld száraz sóhajait meghallották az arra illetékesek és az évtizedes tervezgetések után a Tisza engedelmesen, okosan elindul a szántóföldek felé. A nagy mű megindult s azt tudjuk, hogy minden

eredményben legnehezebb a kezdet. A szomjas földeket ezután már mind több csatorna szeli át s a virágzásnak olyan új korszakába léptünk, amit csak szakember lát világosan, de sejtjük mindannyian. Ami ma a városok népének csak másodrendű kis napihír, évtizedek multán népünk jólétének és országunk erejének egyik leggazdagabb bányája lesz.

De nemcsak ezért ragadja meg a figyelmünket és képzeletünket ez a csatornanyitás, hanem az időpont miatt is, amikor történt.

Tudjuk: háború rázza a világot. Mindenki fegyverkezik és huszonnégyórás időtávatban tervez, gondolkodik, mi pedig alkotunk. Olyant, amit elődeink nyugodtabban megtehettek volna s utódaink talán még nyugodtabban megtehetnének. Amelyik nemzetnek ilyen időkben is van lelkiereje, idegzete és pénze távoli eredmények alapjait felépíteni, annak csakugyan rendben van a szénája. A fölényes öntudatnak és önbizalomnak olyan jele ez, ami bizonyára nem marad észrevétlen az ország határain túl sem.

A sors kereke forog. Sok-sok szorongatásban és szorongásban volt részünk akkor, amikor más népek dárídóztak. Most ők szoronganak s mi már az unokáknak építgetjük a szebb magyar élet bástyáit, gazdasági forrásait. Mi nem kapkodunk és nem tévovázunk, hanem nyugodtan dolgozunk, mert soha nem kergettünk történelmi délibábokat, soha nem nyújtottuk a kezünket ajándékért, mi a balsorsban is tudtuk, hogy a világ dolgai nem sokáig bírják a tótágast. Van rá okunk, hogy nyugodtan nézzük a világ újraszületését, ami csak a számunkra is természetes állapotok visszatértét fogja jelenteni. Van tehát hozzálelkierőnk, hogy amikor mások pisztoly után kapkodnak és egerutat fürkésznek, mi csatornát nyitunk, építgetjük a messze magyar jövőt.

S ha vezetőink ennyire biztosak a dolgukban, kiki legyen biztos a maga apró emberi dolgaiban is. Nekünk, magyaroknak, nem szenzáció és meglepetés, ami a világban történik, hanem visszatérés ahhoz, ami természetes, mint ahogy minden folyó is egyszer visszatér a medrébe. Lehet, hogy a természetellenes erők megkísérlik a lehetetlent és nekünk is kemény marokkal kell még megragadnunk a sors gyeplőjét, de erre készen állunk.

S ha akadna köztünk kétkedő és a holnap eseményeitől rémüldöző, mártsuk bele az új öntözőcsatornába, használ az még az idegeknek is.

A közlekedési csendőrségről.

Ismerteti: KONTRA KÁLMÁN őrnagy.

Beszámolót akarok nyújtani arról, hogy hová fejlődött a közlekedési csendőrség tízéves fennállása alatt. Azt szükségtelen fejtegetni, hogy felállítását mi indokolta, különösen a területi őrsők előtt felesleges ez, mert ők látják legközelebből az utak rendjét, ők érzik legelevenebben, hogy mily nagy erő és idő kell egy-egy útvonal leportyázásához, rendje fenntartásához és ők tudják legjobban, hogy mi volt a helyzet ezelőtt tíz évvel...

Képes beszámolómból hiányzik valami: egy filmszalag a tízévelőtti állapotokról az utakon. Mily nagyszerű volna bemutatni, hogy egy-egy nyári szombat délután, vagy vasárnap estén hogyan nézett ki — mondjuk — a Budapest—Székesfehérvár—Siófoki út! Vagy: hogyan néztek ki a Budapestre minden irányból, csillagszerűen befutó utak, az év minden napján s a nap minden szakában! Ez a filmszalag hiányzik innen, azt hiszem azonban, hogy a táblázat azért sok-sok mindent elmond.

A táblázat adatai bőségesen beszélnek. Nem szabad azt futólagosan nézni! Azt vizsgálni kell tételről-tételre. Minden adatot szét kell bontani és a többivel egybefogva nézni. Csak egynehányra mutatok rá, azért, hogy ugyanígy vizsgálgassuk a többi.

Pl.: 1932-ben 3 őrsön 16 motorkerékpár volt. Ugyanennyi volt 1933-ban is. Mégis az utóbbi évben 40.000 kilométerrel, naponta átlag 100 kilométerrel több szolgálatot végeztek. De 1935-ben is csak annyi gép volt, mégis 1933-hoz viszonyítva is 60.000 kilométerrel több utat tettek.

1932-ben 1816 kihágást jelentettek fel a motoros kakastollasok, 1935-ben, ugyanannyi létszám mellett

már 2000-el többet, naponta átlag 10-et. Hogy viszont mennyi munka adódott a későbbi évek során, azt pl. nagyszerűen kiolvashatjuk az 1938. év adataiból, így 25.000 kihágásról szerzünk tudomást.

Tiszta képet a fiatal szerv munkájáról ilyen vizsgálgatások, összehasonlítások után — kapunk. De lássunk csak mást is! A munka néhány ütemét, képét!

Nem tartom feleslegesnek, hogy lehető röviden bemutassam azoknak a csendőr bajtársaknak a szolgálatát, akik régebben motorkerékpáron, ma már gépkocsikon róják az ország főbb útvonalait. Első feladatuk a közlekedésrendészeti megelőző szolgálat. (Hasonlattal élve: a gyalogors könyv-állványán Szut. mellett a Btk. foglal helyet, a közlekedési őrsön pedig a Szut. mellé egy vékonyabb utasítás simul, a Kut., az „Utasítás a m. kir. csendőrség közlekedési alakulatai számára“ s mellette mindjárt egy kis könyv sok §-sal és sok kiegészítő rendelkezéssel, úgy hívják röviden, Közlekedési Kodex. Azután jön a Btk., a Kbt., egyéb törvények, majd nyomozástani szakkönyvünk mellett a „Közúti balesetek nyomozása“, tansegédlet, motortan, elsősegélynyújtás-ismeretek s majd a Csüsz. és a többi könyv.)

Közönségesen kihágásokat üldöz a közlekedési csendőr, azonban olyan kihágásokat, amelyek súlyos veszélyek csiráit hordják magukban, tehát ki kell azokat irtani. Gondoljunk csak arra a képre, mikor emberek, lovak, gépkocsi, szekér véres gomolyagban hever az úttesten, jajgatva, vagy átkozódva... ez a „kihágás“ következménye... Ezeket a képeket hivatott a közlekedési csendőr elkerülni. Pedig ehhez elég egy vigyázatlan ráhajítás az úttestre, vagy csak egy jelzés elmulasztása is... Azért keltenek a közlekedési csendőrök az utakra, hogy te-

A trianoni kastély körül...

— Utimlék —

Most egy évtizede, hogy a „világ fővárosába“ érkeztem. A nyári napsütés helyett őszi eső fogadott. Fekete, nehéz felhők feküdtek az óriási város fölött. A montmartrei magaslaton épült Sacré Coeur templom nemes vonalait — mint valami hatalmas díszletet — csak sejteni lehetett az esőfüggöny mögött.

Nehéz szívvel léptem a világháborús győzők városába, melynek közelében fekvő Trianonban csúfolták meg az erényt, kigúnyolták a hősiességet, önfeláldozást s jutalmazták az árulást... tönkretették ezeréves dicső multunk legszebb bizonyosságát, Nagymagyarországot.

Gondolataimban felrajzolt négy és fél éves hiábavaló küzdelmünk minden emléke: a felvirágzott menetszázadok, a véres csaták, a sok gond, nélkülözés és szenvedés, a tragikus vég, az összeomlás, az egész háborús magyar sors...

És Páris telve életerővel, vidámsággal, nagy bőségben és jólétben élte gondtalan napjait.

Ezekkel a gondolatokkal jártam a város pompás körutait. Nézegettem a harcos francia mult számtalan katona-emlékét. Eltűnődtem egy-egy német bombatalálatot megőrkítő emléktábla előtt...

Jártam a francia nép legszentebb kegyhelyén, a Panthéonban, mely épületet a hagyományait meg-

becsülő franciák neves hadvezérek, államférfiak és történelmi emlékeik megőrkítésére emeltek.

Vegyes érzelmekkel szemléltem az épületben Attila urunkat ábrázoló hatalmas falfestményt. Attila hadserege a népvándorlás idején Páris kapuit is döngette. Ennek emlékezetét örökíti meg a kép, amely egy mezitlábás, vad kinézésű férfit ábrázol, amint lóháton halad ugyancsak mezitlábás serege körében. A lovat kísérő harcosok dárdahegyre tűzött, vértől csepegő emberfőket visznek. A földet borító hullák között vérszomjas, ijesztő véredek csaholnak. A köröskörül égő falvak tüze kísértetiesen világítja meg a torzonborz alakokat...

Ime, így ismeri a világ egyik legműveltebbnek számító nemzete a történelem kimagasló vezérfőjét, a hódító Attilát, kiről az újkori kutatások is beigazolták, hogy korának legnagyobb katonai szervezője és hadvezére volt. Serege pompásan felszerelt és fegyelmezett harcosokból állott. Hogyan is lehetett volna másképpen sok ezer kilométereken keresztül olyan lovastömegeket vezetni, melyek rettegésben tartották fél Európát?

A kép előtt állva ezeken tűnődtem...

Megértettem Trianont...

Egyik délután kirándultam oda is.

A francia királyok földszintes kis kéjlaka szinte észrevétlenül húzódik meg a pompájával kérkedő versaillesi kastély szomszédságában.

A gyanútlan szemlélő nem is képzei, hogy

hermentesítsék a többi őrsöket, melyek egyszerűen képtelenek annyi járőrt vezényelni, amennyit ez a szolgálat megkívánna. Persze a közlekedési őrsök működése nem kizárólagos abban a tekintetben, hogy most már a többi őrs nem is foglalkozik út- és közlekedési rendszettel. Nem bizony, távolról sem!

Az őrsparancsnok felelős őrskörletének közbiztonsági állapotáért. Nem mondhatja és nem is mondja egyik sem, hogy a közlekedésrendszet nem tartozik rá. A lehetőségekhez mérten abból minden őrs ki is veszi a részét, mert olyan csendőrt nem ismerünk, aki másra bízva a rendesinálást. Mindjárt látjuk azonban, hogy ugrik ki a közlekedési csendőrség jelentősége, ha arra gondolunk, hogy nem is hosszabb, mint 100 km-es útszakaszon akarjuk megteremteni és ellenőrizni a közlekedési rendet.

Felteszem, hogy a 100 km-es útszakasz öt őrskörleten vezet keresztül s mindnek a közepén van az őrsállomás. Ha mindenik őrs parancsnoka két-két gyalog-járőrt indít az út- és közlekedésrendszet ellenőrzésére, akkor 20 csendőr van 12 órán át szolgálatban gyalog, 10 órán át lovon, vagy 5 órán át kerékpáron. Ha csak egy-egy járőrt indítanak az őrsparancsnokok, azoknak oda-vissza 40–40 km-t kell megtenniök, ami azt jelenti, hogy 10 csendőr 32 órán át van gyalog, 20 órán át van lovon és 11 órán át van kerékpáron szolgálatban. Egy közlekedési járőr, tehát 2 csendőr és egy kispépjárómű, ezt a feladatot 12–16 óra alatt oldja meg. L. 1. kép.

Kisérjük el gondolatban ezt a közlekedési járőrt és figyeljük, hogy mit csinál útközben.

mennyi könny, fájdalom és gyász fűződik e kis épülethez, mely előtt a magyar látogatók lehajtott fővel, magukbamerülve imádkoznak a Feltámadásért.

A természet, ahol a „békemű” megszületett, nem engedték megtekinteni. Valamelyik otthonából kiüldözött magyar — ki tudja, melyik elszakított részéről a Hazának — az asztalt, amelyen az okmányt aláírták, leköpte...

Az életet, az igazságot azonban nem lehet béklyóba verni...

A germán óriás fegyvert ragadott...

A marnei csata — az 1914-es német roham sorsdöntő katasztrófája — most nem következett be. A „marnei csoda” — amint ezt a csatát a franciák nevezik — nem ismétlődött meg. Csodák rendszerint csak egyszer történnek...

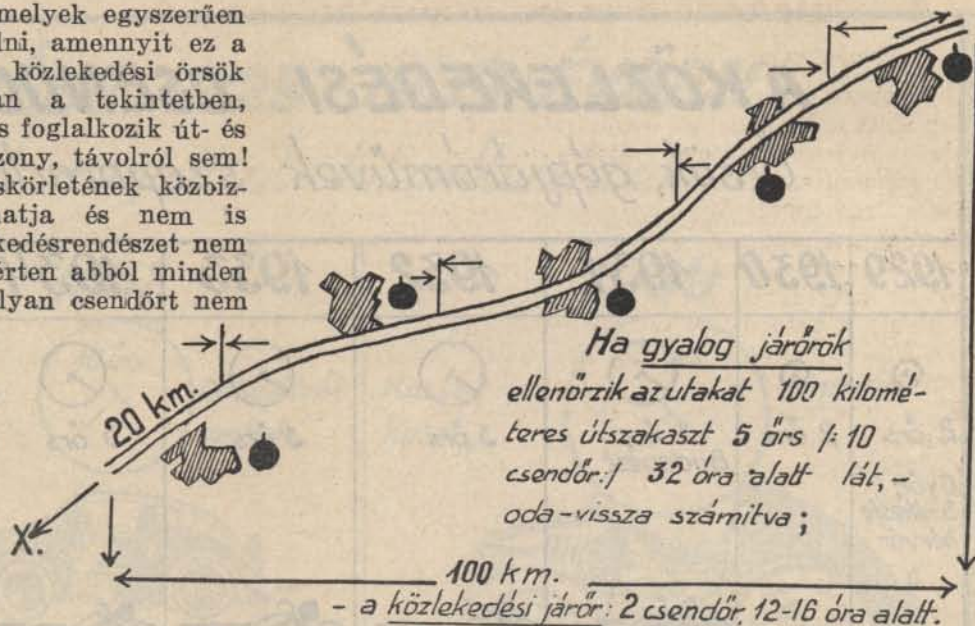
Az újból magára talált német nemzet — rövid két évtized múlva — rettenetes erejével elsöpörte a gonoszság, megnemértés és a bosszúszerűt páriszkörnyéki „béke”-műveket.

A vígság, az életörömök, a „fény” városában most dermedt csend honol...

Napoleon sírját német harcosok őrzik...

A párisi utcák kövezete német katonák menetelésétől hangzik...

Egy új világ győzelmébe vetett hit kíséri a kemény katonalépteket...

Elhagyva a város határát, szép csendesen gördül járműve a síma úton, „portyáz”, ahogy csendőrnnyelven mondjuk, azért, hogy mindent meglehessen figyelni menetközben is. Ilyen portyázás közben csak 40 kilométeres órasebességgel halad a járőr, ami olyan alacsony sebesség, hogy rendes viszonyok között amellet még a gépjárművezető is tudna figyelni, bár neki ez csak másodrendű feladata, elsősorban a gépet és az utat kell figyelnie, hisz ott a járőr másik tagja, akinek a szemén az a bizonyos, minden rendellenességet és szabálytalanságot meglátó „csendőr szemüveg” van. Nézi a szembejövőket és azokat, akik mellett elhaladnak, legyen az gyalogos, kerékpáros, kocsis, vagy gépjárművezető. Nézi az utat és annak tartozékait, műtárgyait és a látókörébe eső útmentét. Nem sokáig halad így, máris meg kell állnia.

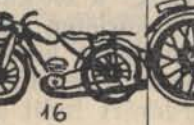
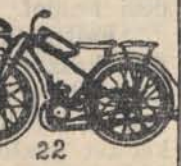
Két esavargót utolér. A járőr gyorsan kiiép a kocsiból s máris folyik az „érdeklődés” közelebbi és távolabbi multjuk s jövő terveik felől. Még el sem teszi a járőr a nyomozókulcsot, máris egy szembejövő tehergépkocsin akad meg a szeme. Már intett is a járőrvezető, hogy álljon meg. „Nagy baj” nincsen, csak éppen a csendőrök láttára maradt el a pótkocsitól egy kerékpáros, ki „fáradtsága” miatt kilométereken át huzatta magát odakapaszkodva. A vezetőt csak tanak akarja felírni a járőr, de „véletlenül” nincs betélap a vezető igazolványában, mire közelebről kezd „érdeklődni” a járőr s a végén három kihágást „statisztikáz”. Alig halad tovább, kis zászlót lát az út mellett. Az útkaparó tatarozza az árkot. Már beszélgetnek is vele a csendőrök. Kérdezik, hogy kiket látott hajnal óta, milyen a forgalom, nem volt-e valakivel baja az úton, nem látott-e sérült járművet és így tovább. Mert az útkaparó sok mindent mondhat, ami a járőrt érdekli, hisz ott él az úton. Ha ügyesen kérdezzetik, kisebb figyelési feladatokat bíznak rá, olyan jó hírforrásrá válhatik idővel, mint akármelyik vám- vagy sorompókezelő, benzinkutas vagy községi rendőr, akiből mind kitűnő segédkező lesz, ha rávezetik, hogy miben hasznosíthatja magát.

Azután tovább halad a járőr, felkelt egy alvó kocsist, hogy amíg személyadatait megtudja tőle,

Czeglédy örgy.

A KÖZLEKEDÉSI CSENDŐRSÉG

Őrsök, gépjárművek szaporodása és a

1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
 2 órs Győr, Székesfe hérvár	 2 órs	 3 órs Budapest	 3 órs	 3 órs	 3 órs	 3 órs	 5 órs Kecskemét, Mezőkövesd
 7	 7	 16	 16	 16	 16	 16	 22
km. 45384	94.238	120070	126212	167.798	188.520	225.846	299.829

Feljelentett kihágás /: :/ és közúti baleset —

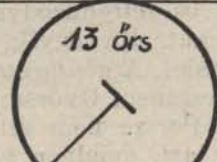
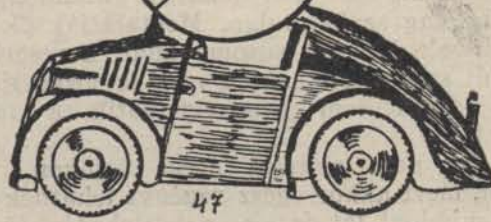
177 4	346 11	1689 22	1816 23	2466 34	3348 51	3682 60	5028 60
----------	-----------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Olajfogyasztás (kilogrammokban,) benzin

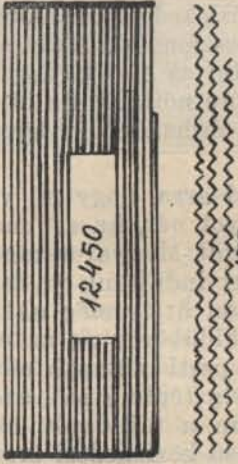
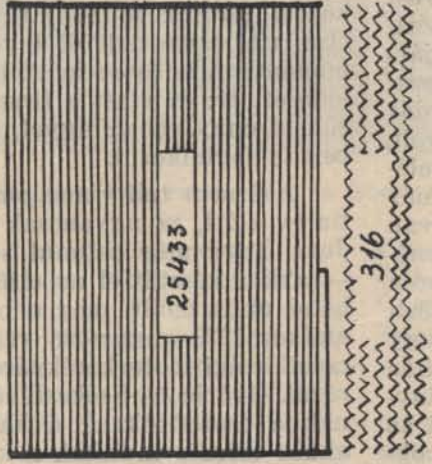
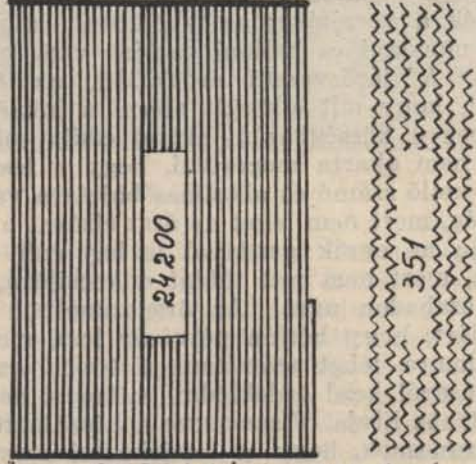
Olaj 298	1290	1900	2740	4280	4990	6090	9780
Benzin 2341	4599	6428	7462	11019	12.652	15.220	26.345

FEJLŐDÉSE 1929-1939 ÉVBEN

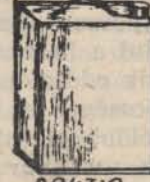
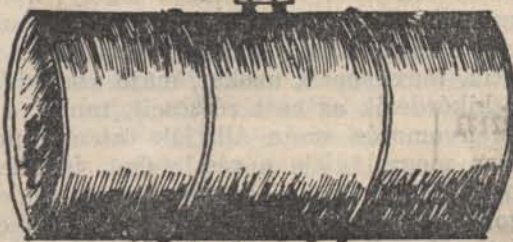
gépjárművekkel megtett út kilométerekben

1937	1938	1939
 5 órs 13 9 <hr/> <p>360.062</p>	 10 órs <p>Jánosháza, Debrecen, Miskolc,</p> 29 9 <hr/> <p>626.514</p>	 13 órs <p>Kassa, Huszt,</p> 47 <p>Lingvár.</p> <hr/> <p>1.027.082</p> <p>MINDÖSSZE: 3.281.555 km</p>

nyomozás esetenként /: ~~~~~ /

 <p>12450 173</p>	 <p>25433 316</p>	 <p>24200 351</p> <p>MINDÖSSZE: 80635 kihágás, 1105 baleset</p>
--	---	--

l. motorkö-l fogyasztás (literekben)

 1234.0 35.673	 1841.0 68.253	 2943.0 97.187 <p>MINDÖSSZE: 9154.8 kg. olaj 287.179 lit. benzin</p>
---	--	--

elszálljon szeméből az álmoság... Panaszkodik a kocsis, hogy már két éjszaka nem aludt, mert a gazdája sürgős fuvar miatt nem engedte. A gazda is felkerült a jegyzet-lapra, majd a hatóság rendezí az ügyet.

Élesen fordul az út, a járőr megáll. Járóművét félre állítja az út mellé s a járőrvezető máris vezényel: „30 perc figyelő szolgálat, ön oda áll (mutatja) az eperfa mellé s figyelj a község felől jövő forgalmat, én itt maradok s visszafelé figyelek. Végeztem“. Felállnak az út két oldalán vagy 150 méterre egymástól és félrehúzódva figyelik a feljűk közeledő forgalmat. Ha egyik megállít valakit, a másik máris odasiet. A gépjárómű közöttük fog megállni a legtöbb esetben. Gyorsan eljárnak vele s az mehet tovább. Persze nem állítanak meg minden járóművet, csak azt, amelyen valami gyanus, vagy láthatólag szabálytalan. Megtalálják ők majd a járóművek jórészét sorompóknál, korcsmáknál, vagy az út szélén, ott azután meg is vizsgálják azokat s így senki sem panaszkodhatik a feltartóztatás miatt.

De nem akarom egész útjukon végigkísérni őket, mert akkor egész regényt írhatnék arról, hogy mi mindent lát és tesz a közlekedési járőr egy-egy órjában tett útján. Az a mozzanat, amit a sok-sok közül még feltétlenül bemutatni szeretnék, az, amikor egyik útjába eső őrsre ér a járőr. Természetesen megáll és betér oda minden útjában, nemcsak azért, hogy a „bélyegzőt felvegye“ és üdvözlje régi bajtársát, akivel „próba“-korukban együtt törölték a verejtéket az iskolában, hanem azért, mert mondani és hallani valója van ott a járőrnek. A járőrvezető érdeklődik az őrsparancsnoktól, hogy mit sikerült elérni a községi csordás ügyében a községházán, akivel eddig sok baj volt, mert nem akarta megérteni, hogy a jószág tereléséhez kellő számú és alkalmas bojtárra van ma már szükség, mert nem lehet az utat elzárni a csordával. Azután az egyik gazdával is baj volt már ismét, mert nem tett táblát a kocsijára, a csikója meg szabadon ugrál. Az őrsparancsnok is közli mindjárt, hogy hétfőn pótvásár lesz, melyen nagy forgalomra lehet számítani s éppen az útjavítás haladásáról kezd érdeklődni, mikor a napos a távbeszélőhöz hívja. Visszatérve a készüléktől, közli az őrsparancsnok, hogy a közlekedési őrsparancsnokkal beszélt. Meghagyta, hogy a közlekedési járőr azonnal helyszínelni menjen a 74. és 75. km-k közötti útkanyarodóhoz, ahol súlyos közúti baleset történt. Az őrsparancsnok gyorsan ellátja a szolgálati lapot s a járőr máris indul a helyszínre.

Most megváltozik eddigi magatartása. A vezető felemeli a menetbességet 50 km-re s megállás nélkül igyekezik mielőbb elérni a helyszínt, ahol a szép kérdések egész sora vár megoldásra. A helyszínre érve a járőr egyik tagja segínyt nyújt, a másik megállapítja a helyszínhez tartozó részeket, biztosítja a nyomokat, azután együttesen felméri, rögzíti, fényképezik azokat, majd szabaddá téve az utat, kikérdezik az eset részeseit, tanuit s ha szükséges, nyomozás során állítják össze mindazt, ami teljesen megvilágítja a részleteket. Ide kell azután a hozzáértés, mert aki bővebben nem foglalkozott a dolgokkal, az ugyancsak tehetetlenül áll ezek előtt, amint azt már sokan érezhették. Ezért is van az, hogy nagyobb közúti balesetekhez közlekedési jár-

őrt kell kérni az őrsről. Itt is sokat segíthet a közlekedési csendőr, nemcsak a megelőző szolgálatban. Akkor lesz tehát teljes és valóban hasznos a területi és közlekedési őrsök működése, ha az vállalva, együttesen folyik a nagy cél, a rend és biztonság érdekében.

Itt csak a közlekedésrendészeti szolgálat két legfontosabb ágát — a megelőzés és balesetnél eljárás — érintettem pár szóval, de természetes, hogy ezzel távolról sem merültek még ki a közlekedési járőrök feladatai. A közlekedési csendőrök is természetesen foglalkoznak minden más büntetendő cselekménnyel is, amelynél megjelennek az úton, vagy amely az út közelében történik. Ezek esetében azonban szerepük korlátozott, mert ha fogolykísérlettel, lopások stb. nyomozásával töltének idejüket, elvesztenék mozgékonyaságukat s eltávolodnának tulajdonképeni feladataiktól. Más büntetendő cselekmény esetében tehát csak azért lépnek közbe, hogy a büntetendő cselekmény folytatását, a tettes szökését, a bűnjelek megsemmisítését, vagy megváltoztatását megakadályozzák, a helyszín épségben létét biztosítsák, egyszóval ténykedésükkel a bűn sikeres tisztázását és a bűnös kézrekerítését segítik elő.

A bűneseteket épúgy, mint a különböző okok miatt elfogott egyéneket is a legközelebbi területi őrsnek adják át, hogy az járjon el tovább az ügyben. A szó szoros értelmében „házhöz szállítják“ az anyagot az őrsöknek.

Miután egészen vázlatosan ismertettem a közlekedési járőrök munkáját, a közlekedési csendőrség első tíz esztendejéről fogok beszámolni. Akár egy mondatban is össze lehet foglalni az első tíz év fejlődését; tíz év alatt a tizszeresére nőtt. De ne intézzük el ennyivel az ügyet, mert érdemes vele bővebben is foglalkozni.

Aki nem tud visszagondolni arra, hogy mi volt tíz év előtt, az ugyancsak nagyot néz, ha azt mondom, hogy még betonút sem volt Magyarországon, — akkor készült el az első. Úgy indultunk mi is, a bécsi út is épült, meg a balatoni út is még akkor, amikor 1929 augusztus végén kidübörögtek az első csendőrségi motorkerékpárok a pesti laktanya udvaráról. Győrre és Székesfehérvárig tépte a szél azoknak a csendőröknek a kalapján a tollforgót, akik akkor először indultak a két első közlekedési őrsről. 3—3 motorkerékpár és 1—1 oldalkocsi motorkerékpár volt a gépállománya egyik-egyik őrsnek. Hamarosan jött a tél. Fáztak a csendőrök, csúsztak a motorok, de az úttörők nem csüggedtek. A kérdéseket sorjában rendeztük, oldalkocsi került a csúszós motor mellé s prêmes bőrruha a csendőrré, aki már megtanulta, hogy ezen a földön ázni is, meg fájni is legjobban motorkerékpáron lehet. Két év múlva újabb őrs kezdi meg működését Budapesten s alig valami változással folyik a közlekedésrendészeti szolgálat 1936 júliusáig. Eddig csak alakul sok minden s akkor nekilendül a fejlődésnek. Az eddig gyalogszárnyak alá rendelt közlekedési őrsökből s a szintén kezdet-kezdetén lévő rádiósokból felállítják a közlekedési és híradó alosztályt a nyomozó osztály kebelében. Nagy lendülettel indul meg erre a fejlődés. Még az ősz folyamán két új őrs kezd működni Kecskeméten és Mezőkövesden. A következő évben már megjelennek a kisépítőgépek is; a hideg legkellemetlenebb része és az eső egyik fele már kívül

A közlekedési csendőrök ruházatának és felszerelésének változásai 1929—1939-ig.

szorul, a járőr már — legalább menetközben — védve van. 1938-ban az ötből már tíz őr lesz. Jánosháza, Debrecen, Miskolc, Szolnok és Dunaföldvár sorakoznak az eddigiek mellé ezen év folyamán. A motorkerékpáros kihasználva, már lassan kikopnak, a kisépkecsik szaporodnak, az őrök tevékenysége szépen bontakozik. 1939-ben történik a régen várt örvendetes esemény, hazatér a magyarlakta Felvidék egy része, majd a következő év elején Kárpátalja. A kilométerek száma hirtelen felugrik s a közlekedési csendőrök mellére került felvidéki emlékérmek jelzik, hogy jórészükre másutt volt szükség a nagy események kapcsán. Emellett azonban a közlekedésrendészeti tevékenység is tovább fejlődik. Az itthonmaradtak teljes erővel folytatják közérdekű tevékenységüket. 1939 elején feláll a kassai, októberében a huszti és ungvári közlekedési őr és ezekkel az első tíz év fejlődése le is zárul.

A tizedik év történetéhez tartozik még a fejlődés egyik fontos mozzanata. Az év januárjában a nagymértékben kifejlődött közlekedési és híradó alosztályból két alosztály alakul, külön közlekedési és külön híradó.

Ha az első tíz év történetét összefoglaló szemléltető rajzszorozatot nézzük, talán jobban szemünkbe tűnik a fejlődés a méretarányban készült rajzokból, mint a leírásból. Meg kell ehhez jegyezmem, hogy ezek csak a közlekedési őrök tevékenységét és az azokra beosztott gépjárművek adatait tartalmaz-

zák. A km-teljesítményeknél és az üzemanyagoknál nem lehet elválasztani egyes, nem közlekedésrendészeti szolgálatot teljesítő gépek adatait, pl. a foglyoszállító gépkocsi munkateljesítményét, mert ez 1936 óta a budapesti közlekedési őr kebelében működik.

Le kell mondanom arról, hogy a fejlődés több érdekes mozzanatára kitérjek ezen kis cikk keretében, ezt — amint soraim bevezetésénél mondtam, az olvasónak kell tudnia, — de bemutatom még egy fényképen a közlekedési csendőrök öltözetének a fejlődését. Így látjuk legjobban az átalakulást — képen. A motorkerékpáros-szolgálat által megkívánt sokféle védőfelszerelés szépen visszaalakul az eredetihez, ugyanis a gépkocsi már részben védelmet nyújt az időjárás viszontagságai ellen. Csak a hagyományos csendőrkalap maradt el végleg a közlekedési csendőrök fejéről a gépjárműves szolgálatban, mert nem védte a csendőr fejét s amellet igen hamar tönkrement. A díszes, gondozott tollforgó megritkulva és ellomposodva került haza egy-egy motorkerékpáros szolgálatból. A gépkocsiba megbele sem fér a kalap, így szolgálatban meg kellett válni tőle. Ez a külső különbség azonban nem jelenti azt, hogy a közlekedési csendőrök bármilyen vonatkozásban is eltávolodtak volna más csendőr bajtársaiktól. A gépjármű nekik nem sporteszköz, hanem szolgálatteljesítésük nélkülözhetetlen kelléke, mely részükre nemcsak örömet jelent, hanem több tanulást, munkát és súlyos felelősséget is.

A „született bűnös“ rejtélye.

Irta: ZSOLDOS BENŐ ny. kir. ítéletbíró.

Némelykor egészen megfoghatatlanoknak látszó esetek kerülnek a kriminológiával hivatásszerűen foglalkozók boncoló elméje elé. Amelyek alapján igazolni látszanak Cesare Lombroso-nak, a nagy hírű olasz kriminalista professzornak minden jogász előtt ismeretes elméletét a *született büntetésekről*, akiket nem a környezet vagy az életviszonyok mostohasága tesz bűnözőkké, hanem már egyenesen *rászületnek* a bűnre s szerencsétlen véralkatuk vagy idegrendszerük által irányított rossz sorsuk előbb-utóbb belekényszeríti őket a törvényekkel való legelszántabb összeütközésbe. A büntetőjogtudomány mai fejlettsége nem igazolja ugyan mindenben a Lombroso által olyan nagy gonddal felépített lehetőségeket, ámde mégsem lehet olyan egykönnyen napirendre térni felettük, amint azt egyébként az alább következő történet is mindjárt tanusítani fogja. Mégsem lehet olyan kereken letagadni a „született bűnös“ minden időkre rejtélyesnek maradó típusát...

Kerek *hetven* esztendővel ezelőtt, 1869 szeptember elején egy Johann Kinck nevű elzászi vasgyári munkásnak titokzatos körülmények közt nyoma veszett. Vele egyidőben tűnt el tizenhat esztendő fia is. Nem tudta megmondani senki, hova lettek. Még javában nyugtalankodott a közvélemény messze vidékeken, amikor ugyane hó 20-án a Páris-környéki Pantin község határában egy földműves, mezei munkája közben, vérnyomokra bukkant. Ezek után haladva, egy véres zsebkendőt emelt fel a földről. E borzalmas felfedezése most már nem hagyta nyugodni: tovább kutatott s néhány méternyire odébb egy 4–5 éves fiúcska ijesztően megkéselt holttestére akadt. Nem is folytatta tovább mezei munkáját, hanem lélekszakadva futott be a község előljáróságához s jelentést tett tapasztalatairól. Aztán maga a párisi rendőrség vette kezébe a nyomozást s a földműves által megjelölt területet gondosan átkutatva, a rendőrség emberei a kisfiú hulláján kívül még négy gyermek- és egy női holttestet találtak a lucernásban. Valamennyi áldozat teste kegyetlenül össze volt szurkálva. Kiderült aztán, hogy a már előbb eltűnt Kinck vasgyári munkást és legnagyobb fiát megmérgezték már körülbelül tíz nappal ezelőtt, a most megtalált áldozatok pedig Kinckné asszony, az említett vasmunkás felesége és öt gyermeke. A rendőrségnek semmi támogató adata nem volt arra, hogy kik voltak a tettesei ennek az állati vérszomjúsággal véghezvitt gyilkosságnak. Semmi bűnjel, semmi közvetlen bizonyíték. A Kinck-házaspár falubelijeinek egyértelmű bemondása szerint a csöndes, szolid életet élő Kinckéknek haragosai sem voltak és semmi olyan okot nem tudtak felhozni, melyet alapul lehetett volna elfogadni a tragédia megmagyarázásához. Úgy látszott, hogy ez esetet körülvevő sötét titkot jó ideig nem sikerül napfényre hozni.

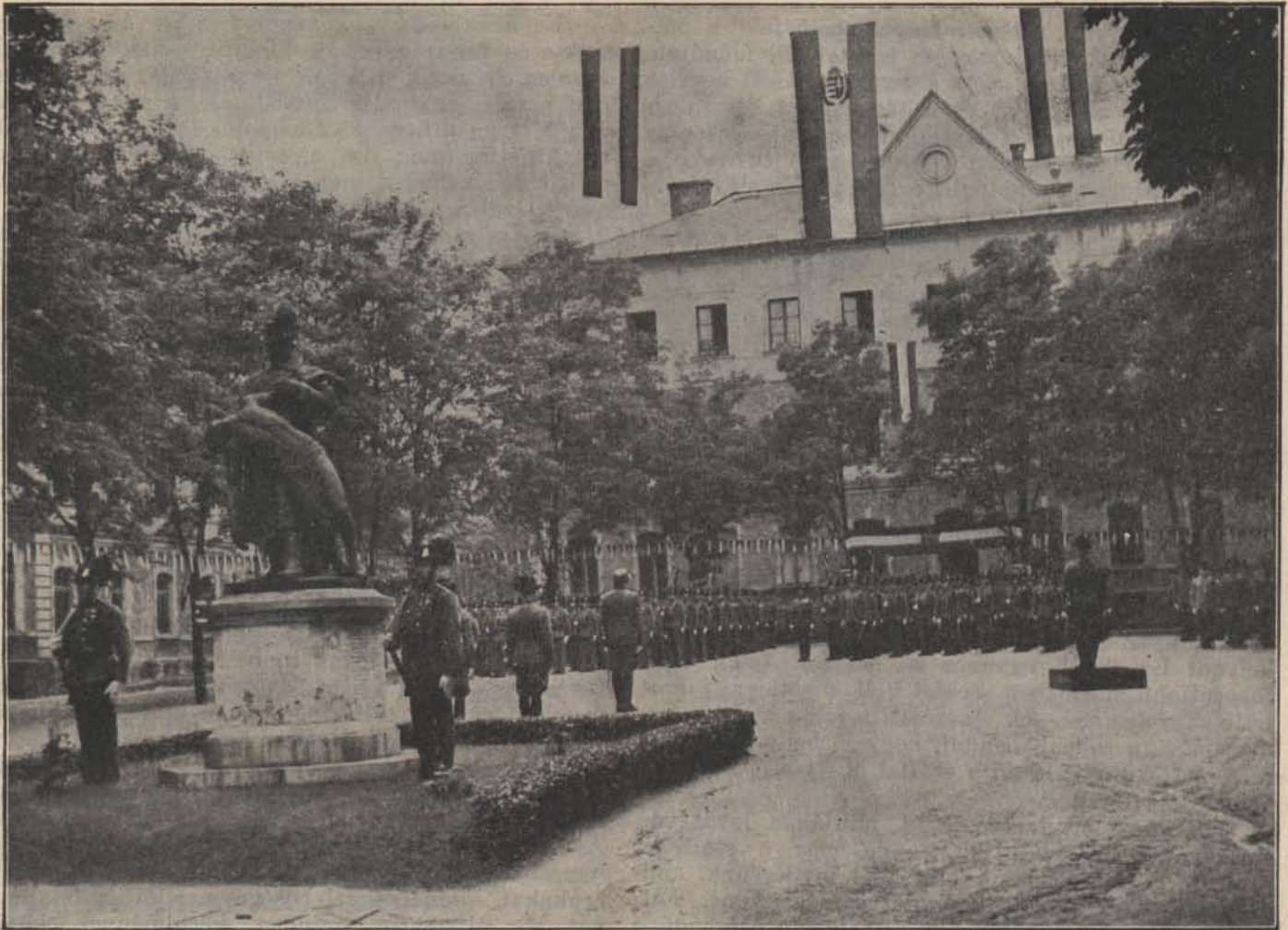
Nyolc-tíz napra a gyilkosság felfedezése után Havre-ban a szolgálatot teljesítő egyik rendőr a kikötő közelében erősen figyelmes lett egy bizonytalanul ide-oda ódögő sovány fiatalemberre, akiről mindjárt látta, hogy nem erre a vidékre való. Gyakorlott szemével hamar észrevette azt is, hogy foglalkozás nélküli egyén külső megjelenése és sötét

tekintete különben sem volt valami bizalomgerjesztő. Igazolásra szólította fel tehát és mert az idegen férfiú erre nem volt hajlandó, elindult vele, hogy a rendőrkapitányságra kísérje kihallgatásra. A tengerpart közelében azonban a fiatalember egy őrizetlen pillanatban hirtelen futásnak eredt és aztán nagy lendülettel belevetette magát a tengerbe. Látszott, hogy jól érti az úszás mesterségét és hatalmas karcsapásokkal egyre jobban távolodott a parttól. A rendőr tehetetlen volt. De mégis szerencséje akadt, mert egy ismert úszóbajnok éppen abban az időben ott sétálgatott a tengerparton. Ez aztán habozás nélkül utánaugrott a szökevénynek és nem kevés küzdelem után partra is hozta a látványra összecsendült emberek nagy tetszése közben. Most már aztán nem volt kegyelem: a rendőr letartóztatta a titokzatos idegent és megkötözve vitte be a rendőrségre.

Kihallgatása folyamán eleinte mindenféle lehetetlen kitalálásokkal hozakodott elő, de végül aztán mégis csak beismerte, hogy mind a hét emberéletet ő oltotta ki. Sőt még eggyel többet is, mert a rendőrség akkor már jól tudta a korábbi boncolások adataiból, hogy a szerencsétlen Kinckné, a meggyilkolt gyermekek anyja — már előrehaladott terhességben volt. Így hát a bestiális lelkületű ember nyolc ártatlan lelket küldött a másvilágra. Hogy miért? — ennek mindvégig sehogysem tudta elfogadható magyarázatát adni. Valami úgy hajtotta arra, hogy irtsa ki őket, — így mondta ezt maga is. Hiszen nem gyűlölte egyiket sem, anyagi hasznot sem igen remélhetett a szegény népes családtól, — de hát ölnie kellett és — ölt. Kinck Jánossal, a vasgyári munkással és fiával már ott Pantinban ismerkedett meg és szóbeszéd közben meg is kérte az apát, hogy valahogyan juttassa be őt is a vasgyárhoz, mert hiszen ő is éppen kovács- és lakatosmesterséget tanult. Kinck nem sok jóval biztatta, nem is ismerte ezt az embert, akivel még szóváltásban is keveredett ezek miatt. Nyilván ez váltotta ki a mindenre elszánt idegenben a bosszúállás gondolatát. A pantini fogadóban együtt étkeztek s ő titokban mérget csempészett a Kinck és fia leve sébe. Estére kelve meg is halt mind a kettő. S hogy napok múlva sem tértek haza, a nyugtalan feleség utánuk jött Pantinba az öt gyermekével együtt, velük is megismerkedett az idegen, kicsalta őket a község határába és — a többi már ismeretes.

A börtönbe került vádlottat egyébként *Troppmann*-nak hívták és húsz éves, idegbeteg fiatalember volt. Esetének nagy híre kerekedett és híhetetlen nagy volt ellene a közvélemény felháborodása. Különösen szigorú büntetést követelt a nyomorult ember fejére, aki Lombroso tudományos tételei szerint inkább szerencsétlen, szájalomraméltó ember volt, semmint gonosztevő. A méltó megtorlást sürgetők a halálbüntetést is tulságosan enyhe fenyítéknek nyilvánították, sokan a legválogatottabb kínzásokkal tetézték megtorlást sürgették. Úgyszólván egész Páris izgalomban volt s a bűnvádi főtárgyalásnak sürgős megtartását követelték. Ezt nemsokára ki is tűzte a párisi törvényszék esküdttörvényszéke. Ámde megint csak nagy volt az általános felháborodás amiatt, hogy Charles Lachaud, Franciaország azidő-

Kormányzó Úr Ö Főméltósága születésnapján a Budapesten szolgálatteljesítő tisztikar és legénység előtt, vitéz Nemerey Márton tábornok, a csendőrség felügyelője jelenlétében, a nap jelentőségét méltatja vitéz Torzsay Lénárd ezredes, kerületi parancsnok. Bálint thts felv.

beli legismertebb kriminalistája és védőügyvédje, akit Troppmann a főtárgyalásra védőjéül választott, vállalkozott a nyolcszoros gyilkos jogi képviselőjére. A kitűnő ügyvéd ezért halomszámra kapta a legkegyelmesebb fenyegetésekkel terhes leveleket.

Lachaud ezekre a fenyegetésekre az óriási hallgatóság előtt megkezdett főtárgyaláson válaszolt. Védőbeszédének ugyanis ez volt az esküdtek által is nagy figyelemmel hallgatott bevezetése:

„Troppmann vádlott kérésére elfogadtam az ő védelmét. Ezzel én csupán a kötelességemet teljesítem s csakis azok csodálkozhatnak ezen, akik az ügyvéd hivatását nem ismerik vagy félreismerik. Nagyon tévednek azok, akik úgy gondolkoznak, hogy vannak olyan iszonyatos bűncselekmények és olyan elvetemedett gonosztevők, akikkel szemben teljesen lehetetlen a büntetésnek még csak a legcsekélyebb enyhítését is követelni. Akik ezt hangoztatják, azok nemes felháborodásukban összetévesztik az igazságot a haraggal és a bosszúállással!“...

Charles Lachaud nagyszerű védőbeszéde azonban már nem volt képes megingatni az esküdteket elhatározásukban, — aminthogy ezek nem is tehetek mást: kimondták a bűneit beismerő Troppmannak a nyolcszoros gyilkosságban való bűnösségét s ennek alapján a bíróság kihirdette a halálos ítéletet. A „született gyilkos“ a nagyszámú család kiirtásáért elnyerte méltó büntetését...

A csendőrségi pótlovak nevelése.

Írták: vitéz FEÜRDEŐS GYULA százados és Dr. RÓNAI SÁNDOR főállatorvos.

Közleményünk célja megismertetni azokat a módokat, melyek szerint a pótlovakkal bánunk Kis-kunhalason, a megvásárlástól az örsre való kiadásig. A hozzá nem értők szerint nem nagy mesterség ez, különösebb munkát, felkészültséget és gondot nem kíván. A hozzáértők ezt a felfogást tudomásul veszik és végzik a nevelést. A csendőr szolgálati lovak első nevelését. Ha abból indulnak ki, hogy a ló érző, igen értelmes lény, már adva van a jó munka alapja és előfeltétele. Másból pedig nem indulnak el. Ez irányítja az egész kiképzést, melynek végső célja az engedelmes, jó erőállapotú, edzett, munkabíró állat, amely a nehéz örösszolgálatban tulajdonképpen egyik — járőrtárs. Sok szép, megható történetet olvastunk már a *Csendőrségi Lapok* hasábjain a csendőrlőről, büszkélkedünk azokkal — és joggal. De a pótló — és a szép szolgálati ló között nagy a távolság, sok a munka. Ezt igyekszünk most bemutatni.

Tudjuk, hogy a ló amilyen nehezen tanul, olyan nehezen felejt. A durva bánásmódot éppen olyan nehezen felejt el, mint amilyen nehezen lehet őt egyes, a helytelen nevelésszülte, rossz tulajdonsá-

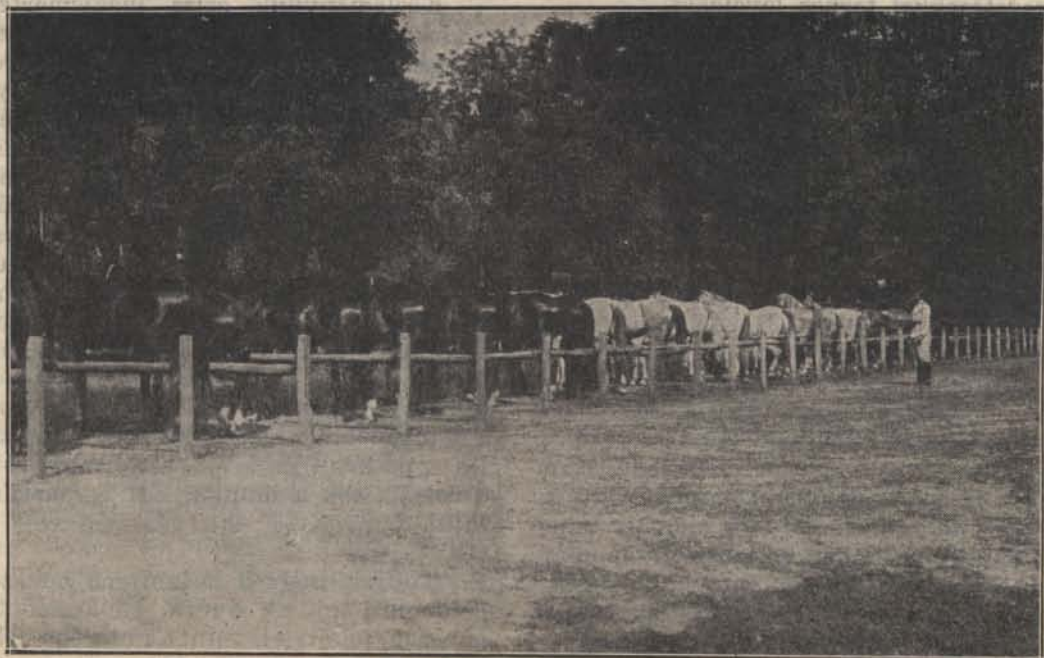
gokról leszoktatni. Ezért mi nem „betörjük“ a pótlovat, mint azt a régiiek egész helytelenül mondták, hanem neveljük azt, mint a gyermeket. E nevelés alapja pedig a szeretet és a türelem. E két tulajdonság nélkül nehezen képzelhető el a helyes pótlóidomítás. Természetesen ehhez járul még az idomításhoz szükséges különleges szaktudás és rátermettség is.

Egyik legfontosabb nevelő eszköz a zab. Aztán a hang, a megnyugtató hang, valamint a megveregetés. A félénk ló — s a legtöbb pótló ilyen — a megváltozott környezetben, különösen az első nyergelés alkalmával, ijedező, sőt az akaratos csikókat is, nem fenytéssel tanítjuk, hanem zabbal és jó szóval. Ezáltal lecsillapodik a ló, bizalmát, szeretetét megnyerjük. A félénk, indultal embert sem fenytjük azonnal, hanem szép szóval megnyugtadjuk s azután követelünk tőle. Az eredmény biztosabban elérhető így, mint ha durvasággal még jobban felbőszítenénk. Gondoljunk azonkívül arra, hogy ismeretlen, idegen környezetbe jutva, még az ember is bizonytalan, tapogatózó s félig-meddig bizalmatlan addig, míg új környezetét meg nem szokta. S gondoljunk csak arra, milyen fontosak az első benyomások az új helyen! Lovaknál ugyanez a helyzet, talán még fokozottabb mértékben s ezért kell a pótlovat szeretettel, türelemmel, sok elnézéssel s főleg kedves esemégyével, a zabbal fogadni, hogy jó benyomást szerezzen új környezetéről s ezáltal őt az első nehézségeken átsegítsük.

Ezt szemelött tartva tehát, miután a lovat vásárlás után hazaszállítjuk, — de már a szállítás alatt is — mindennemű erőszakot mellőzzünk, ami a lovat a leendő környezetétől elidegenítené. Ezt úgy érjük el, hogy kiképzett, 7—8 év óta a csendőrlovastanosztálynál szolgáló, pótlóidomító csendőrök szállítják haza a lovat, akár lábön, akár tengelyen történjék a szállítás, miközben bőségesen zabolva szoktatjuk a pótlovat magunkhoz. Tehát az első perctől kezdve a lónak minden, tudatlanságból eredő ellenkezését, jó szóval, — zabbal igyekeznek ellensúlyozni.

Ez a zabbal való megnyugtató és emberhez szoktatás folytatódik az idomítómunka közben is. Minden lovasnak zab van a zsebében; szükség szerint azzal megkínálja a lovat. Azonkívül a lovardában fel van állítva 1—2 lóápoló, akik kosárból zabbal kínálják meg azt a lovat, amelyik fél, vagy egyéb nehézségeket mutat. A lóhoz hátulról megy oda a „zabos ember“. Ezzel az a célunk, hogy a lovat a veleszületett ösztönös védekezéséről, a rúgásról is leszoktassuk. Mert ha a csikó a hátulról közeledőtől, — akivel szemben pedig eleinte bizalmatlan, fél s esetleg rúgásra készül — zabot kap, úgy ezt megszokva, a rúgás eszébe sem jut, sőt később örül a hozzá hátulról közeledőnek. Rugós ló nálunk nincs! Közbiztonsági szempontból ez igen nagy fontossággal bír, mert a csendőrrjáróknak gyakran kell magukra hagyni a lovakat a pihenőhelyeken, ahol — ismerve a gazdák szűk istállóit — a rugós ló kárt okozhat nemcsak a másik lóban, hanem a gazda állataiban, sőt emberben is. (A magyar gazda saját jószága etetésénél, — ha a csendőrök ezidőben távol vannak — feltétlen megkínálja a csendőrlovakat is, melyekben maga is elgyönyörködik. Rugós ló nem szívesen látott vendég a gazdák istállóiban!)

A pótlovak a lovas tanosztályhoz való beérkezés után, — ha a vásárlás télen volt — egy fokozatosan hidegebb istállózáson esnek keresztül. Először egy kb. +10 fokos istállóba kerülnek 6—8 napra, majd innen ugyananyi időre egy +5—6 fokos istállóba, végül egy +2—3 fokos istállóba jutnak. Ennél melegebb istállóban télen sem állnak lovaink. A hőmérsékletet állandóan szabályozzuk, — néha napjában többször is — oly módon, hogy a szelelő lyukakat, — melyekkel bőségesen elláttuk istállóinkat — állandóan, minden körülmények között nyitvatartjuk. Nyitvatartunk állandóan annyi ajtót és ablakot is, amennyi szükséges ahhoz, hogy az istálló hőmérséklete +2—3 foknál magasabbra ne szállhasson. Természetesen, ha a külső levegő hőfoka ennél magasabb, úgy az összes ajtókat és ablakokat nyitvatartjuk. Kivételt képez ez alól a szeles idő, mert ilyenkor, hogy az erősebb huzatot elke-

...minden ló részére szabványos lóállás puha, homokos talajon, a ló ott meg is hempereghet...

...külömböző zajhoz (motorberregés, lövés stb.) szoktatjuk, közben a lovas zabbal kínálgatja.

rüljük, az istálló egyik oldalán levő ajtókat és ablakokat bezárjuk.

Ezen edzési rendszer bevezetésénél — bevalljuk — eleinte bizonytalankodtunk s e bizonytalanság némi aggodalmat is keltett bennünk! Ehhez járult még az is, hogy az istállóügyeletesek, a polgári ló-ápolók, reggelenként jelentették, hogy: „X. ló köhög.“ „Y. ló egész éjjel remegett.“ „Z. ló kólikás tüneteket mutatott.“ „Az istálló hőmérséklete az éjjel —2 fokra süllyedt“, stb., stb. Azonban a leg gondosabb vizsgálattal sem tudtunk megállapítani a lovakon semmi kóros elváltozást! Nem volt más hátra, mint — a legjobb eredményre vezető eljárás — az éjszakánkénti személyes ellenőrzés! Nem egyszer találkoztunk csikorgó téli éjjel parancsnokunkkal is, aki tőlünk függetlenül, tudtukon kívül végezte ellenőrző útját a város szélein elhelyezett bérelt, polgári istállókban, ahol lovaink akkor a helyszűke miatt el voltak helyezve. Ezek az ellenőrzések mindig nemleges eredménnyel végződtek. Soha nem köhögött, vagy remegett éppen akkor egy ló sem, pedig nem egy esetben láttunk bent az istállóban hópelyheket egyes lovak hátán... Rájöttünk arra, hogy a fenti egészségi tünetek a hidegtől és a friss levegőtől annyira irtózó lóórók és istállóügyeletesek képzeletében születtek meg, a valóságot nem fedték! A lovak nyugodtan álltak, egyesek feküdtek, még —1 —2 fok mellett is, egyes lovak pedig nyugodtan szalmáztak. E rideg tartás mellett semmi káros hatás nem mutatkozott! A lovak erőállapota nem változott, egészségi állapotuk pedig kiválónak volt mondható. Egy lónál sem észleltünk megfázásból eredő, hurutos betegségeket, vagy ezek szövődményeit. Mirigykór évek hosszú sora óta nem volt a pótlovak között a kiskunhalasi lovas tanosztálynál, amit — nem szerénytelenség tőlünk, ha ezt állítjuk — úgy hisszük, kevés lovas alakulat állíthat. S ez kizárólag ezen rideg tartásnak tudható be. Ami esetleg a rendszer hátrányára írható, az, hogy a lovak szőre hosszúra nőtt, sűrű, vattaszerű lett, ami a rendes ápolást kissé megnehezítette, de ez a hátrány eltörpülhet a nagy előny mellett.

Amikor a kinti időjárás elérte a +5—6 fokot, lovainkat kikötjük az ú. n. nyári loállásokba.

A nyári loállásokat úgy építettük meg, hogy minden ló részére egy választrúddal ellátott, szabványos loállás legyen, puha, homokos talajjal, úgy, hogy a ló, ha kedve tartja, a homokba meg is hempereghet. A loállások zöme enyhén árnyékolt helyen van, úgy, hogy a legnagyobb melegben is üdítő, annál is inkább, mert a loállások környékét gyakran felöntözzük friss vízzel, a trágyát pedig állandóan felszedjük a lovak alól, hogy a legyeket ezzel is távoltartsuk a lovaktól. A loállások egy része kifejezetten napos, hogy az esetleges beteg, napfényre szoruló lovainkat odaállítsuk, mert tapasztalataink azt mutatják, hogy legjobb orvosság a levegő és a Nap! Lovaink ezen nyári állásokban állanak késő őszig, még kisebb esőben, sőt kis hóesésben is. A nyári loállásokból a lovak csak a zaboláshoz és éjszakára kerülnek be az istállóba.

Mialatt a lovak kint munkában vannak és a nyári állásokban állanak, az istálló alaposan ki lesz trágyázva. A száraz almot egészen előre toljuk az etetőkagyló alá, magát a loállást kb. 3 százalékos kreolin-formalin oldattal meglocsoljuk, utána száraz homokkal behintjük s hagyjuk száradni addig, míg a lovak bejönnek, s akkor bőségesen almozunk. Istállóinkban ezáltal olyan levegő van, hogy a legkényesebb orvosi és egészségügyi bírálatot is kiállja.

A téli istállózásnál még egy igen fontos dolog van, az itatás. Ugyanis ha a hőmérséklet leszállása miatt éjjel az ajtók vagy ablakok egy részét be kell zárni, úgy reggel a zabolás és itatás előtt feltétlen fokozatosan és lassan lehűtjük az istállót. Ugyanis a meleg levegő hatására felmelegedett felső légutak, s a környező szervek akkor betegednek meg legkönnyebben, ha e meleg szervek (ezek környéke) hirtelen, átmenet nélkül érintkezésbe jutnak a téli jéghideg vízzel. Vízet mindig közvetlen itatás előtt engedjük a esapról az itatóvedrekbe, mert azt tapasztaltuk, hogy az este kimert víz sokkal hidegebb reggel, mint a reggel a csapról vett víz.

Az ápolásról annyit, hogy nálunk minden 5 óra egy polgári lovász van. Ezeket is szakszerű kiképzésben részesítjük, s addig, míg a leírt dolgokkal nincsenek tisztában, azok lényegét nem értik, nem engedjük őket a pótllovakhoz.

A munkát tulajdonképpen játékosan kezdjük meg. A lovas és a ló ismerkedik, a ló mindenüvé megy lovasa után, aki állandóan zabbal kínálgatja. Hosszú ideig egy helyben állunk, hogy a ló megnyugodjék. Csaknem egy hónapig egyebet sem csinálunk, mint a lovat a környezethez szoktatjuk, lépésben sétáltatjuk, s megszakításokkal 5–8 percig állni hagyjuk a lovas alatt, jóformán míg csak el nem alszik a ló.

Minden munka után a lovat a szabadban lenyergeljük, utána a lovas elengedett szárákkal csalja a lovat maga után, az ú. n. szoktatási helyre, ahol különböző zajhoz (motorkegypár berregés, lövés, kürtszó, stb.) szoktatjuk a lovat. Innen — ugyancsak elengedve, illetve maga után csalva — a lovas kisebb akadályokon lépteti át a lovat, miközben az a laktanyában lévő kiváló legelőn legelészget. Ezzel a munkával, szoktatással, legelészgetéssel minden pótló naponta kb. 2 órát van munkában.

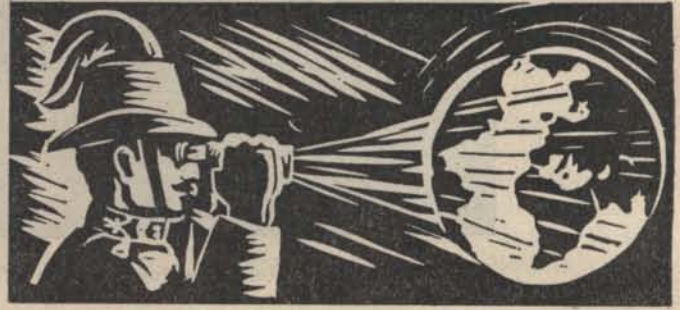
Természetesen ez a munka az utasításban lefektetettek alapján fokozódik, de mindenkor a fentleírt elvek szemeltartása mellett. Igen sokat vannak a terepen a pótllovak és a városban is. A fősúlyt arra fordítjuk, hogy lovaink önállóan mozogjanak, társaiktól szívesen elváljanak, s a másik lóhoz ne húzzanak. Hazafelé menet mindig más útirányon vonulunk be, s másutt nyergelünk le.

A munkát lehetőleg mindig a szabadban végezzük. 4 év óta egyszer sem voltunk a fedeles lovardában annál is inkább, mert a halási talajviszonyok megengedik azt, hogy még télen is a szabadban lovagolhassunk. Elv: Inkább kevesebbet, de a szabadban!

A pótllovak etetését nem általánosítjuk, hanem egyenként etetünk. Amelyik pótló állapota nem kielégítő, annak mindaddig több takarmányt

adunk, míg erőállapota a kívánt átlagot el nem éri. Így érjük el azt, hogy erőállapot tekintetében pótlóállományunk teljesen egyedülálló. Etetünk: Zabot, szénát, szecsát, zabdarát, zöldlucernát, futort, sőt és hetenként egyszer, leginkább szombaton keserűsót is.

Fenti, röviden vázolt nevelési módszer és munkaadagolás mellett elérjük azt, hogy engedelmes, semmitől nem féltő, lovasához ragaszkodó, s főleg edzett, az időjárási viszonyokhoz jól alkalmazkodni tudó lovakat kapunk, olyanokat, amilyeneknek a nehéz szolgálatot teljesítő, sokszor mostoha viszonyok között lévő csendőrlovaknak lenniük kell.

Portyázás.

Apa, nagypapa, dédapapa után most a dédunoka mellére tüzték ki a vaskeresztet. Négy nemzedék, négy vaskereszt, ez maga egy nagy katonanemzet történelme. Szinte fölösleges is ennek a történelemnek a részleteit tudni, mert ebben a kitüntetés-sorozatban minden benne van, ami a multat és jelent teszi.

És benne van a jövő is, mert ha a sors úgy akarná, az ötödik, hatodik és akár a századik nemzedék megint kész lesz arra, hogy a vaskeresztet megérdemelje. Ez az a beton, ami bevehetetlen. Következésképpen, nemzedékről nemzedékre szálló katonaszellem, míg a másik oldalon a pénz és a fellobbanó,

...miközben a laktanyában levő kiváló legelőn legelészget.

Társi Lajos alldgy „Kozma” nevű lovát 16 éve lovagolja.

majd kihunyó szeszélyes hősiesség. A különbséget mostanában mérték le Compiègneben, de talán még annál is megrázóbb és hilelesebb mérleget adott a franciák öreg katona-miniszterelnöke: a nemzet az élvezeteket az áldozatok elé emelte, el kellett buknia. Az öreg katona ismeri nemzetét, elhisszük ezt neki.

Csak hogy nem színházban ülünk, hanem a történelem iskolájában. Nem elég nézni, hanem tanulni is kell, arra pedig mostanában akad alkalom elég. Ha a múltban igaz volt, hogy csak katonanemzetek élhetnek át évszázadokat és ezredeket, még inkább igaz ez ma és igaz a jövőre. Mi mindig katonanemzet voltunk és vagyunk ma is, legalábbis ez a meggyőződése nálunk mindenkinek.

Mire alapozzuk? Árpádtól a Doberdóig számtalan fegyvertényre, pedig ez nem elég. Az eddigi háborúkban a polgári lakosság otthon dolgozott, a hadsereg pedig távol, valahol csatákat nyert és veszített, egyik a másiktól csak levelekből, újságokból tudott. Az újabb korok mind több szállal kötik össze a hadsereget a nemzet egyetemes életével.

Ma már nincs civil és katona, mert mindenki katona. Nincsenek távoli harcterek és biztos hátországok, ma minden tenyérnyi föld harctér. A mai háborúban mindenkinek katonaszerep jut, akár visel egyenruhát, akár nem.

Tudjuk-e ezt eléggé? Az utóbbi húsz évben sokat szenvedtünk, de nem vetettük meg a kínálkozó élvezeteket sem. Azok a bomlasztó erők, melyek a francia nemzetet most leterítették, könyvekben, újságokban, tánclokálokban, színházakban, mozikban, politikában, divatban és erkölcsökben nálunk sem maradtak tétlenül. Kényelmet, üzletet, örökbékét, puhaságot, humanitást hirdettek ezer nyílt és földalatti módon és pusztították bennünk a katonalel-

ket, ahol érték. Zászlajukra írták a megalkuvást, ugyan hány magyar sorakozott a zászló alá? Nem egy, az bizonyos.

Majd elvállik nemsokára: katonák vagyunk-e? Készen áll-e ennek a nemzedéknek a melle is a ki-tüntetéshez?

Eszek én is, meg Vilma is — mondja a konflis-kocsis, Budapestnek ez a múzeumból visszatért fuvarozója. Természetes, hogy az újságíró felfigyelt erre a romantikus jelenségre és megkérdezte a konflist: hogy él, van-e kereset, kik merészkednek fel a rozoga bárkára?

Az újságírónak mondta a konflis, hogy minden rendben, mert eszik ő is, meg Vilma is, aki nem más, mint a lovacska. Esznek mind a ketten, kell-e aztán egyéb? Enni: ebből fakad a lét minden más áldása és öröme. Aki eszik, annak van ereje a munkához, a munka pedig emberré teszi az embert. Önbizalmat, jókedvet ad. Jogos helyet a társadalomban. Megbecsülést az idegentől, és tiszteletet a családban. Lelki egyensúlyt és olyan testi fáradságot, ami puha ágya az egészséges, üdítő álomnak. — Eszek! — mondja a konflis a maga népies szóhasználatával és ebben a szóban benne van az egész élet, minden, amit felsoroltunk és még annál is sokszorta több, színesebb emberi öröm.

Igen ám, de miért chetik a konflis? Azért, mert dolgozik. A munka és kenyér egységes örömét fejezte ki a konflis az újságíró előtt olyan tömören és találóan, hogy egyetemi tanár sem mondhatta volna jobban. Ez az egyszerű ember nem sokat bibelődik a lét kusza és sokszor felfújt, betegre elemzett „magasabbrendű” problémáival, hanem derékon marcolja az istenadta valóságos életet: — Eszek, tehát

minden rendben! — Eszek, mert van munkám! — És mert eszek, piros az arcom, erős a karom, derűs a kedvem, vidám a gyerekeim, dalol az asszonyom, gyönyörködöm a kék égben, meg a rózsza színében. — Élek a szó igazi értelmében s a létnek ettől a sok örömétől imára zendül bennem valami, aminek. a nevét én nem tudom, csak okos emberektől hallottam, hogy ez a — lélek.

Mindezt talán nem így gondolta, de tudat alatt így érezte a konflis, amikor így fogalmazta meg élete nagy fordulatát: — Eszek! A magam emberiségéből eszek! — Csak az a kár, hogy a huszadik tál töltöttkáposztánál az evés számára sem lesz más, mint közönséges táplálkozás. Ő is csak a fordulónál érezte meg a munka és a kenyér tiszta életértelmét, mint ahogy majdnem valamennyien elfelejtjük s a tálban csak az eljövendő élvezetet vagy az eljövendő gyomorégést látjuk. A munka és a kenyér örömét többnyire csak az látja tisztán és szívében Isten iránt hálával, akinek se munkája, se kenyere nem volt, majd egyszerre mégis lett.

A többiek? Azon nyafognak, hogy... ki tudná azt felsorolni, mi minden haszontalanságon nyafognak a többiek.

Haspártinak mégse nézzen bennünket senki azért, mert a konflis, meg a Vilma terített asztalának megörültünk. Az önmagáért való evést, a zsírban és tejjelben úszó mohóságot látni se jó. Ismerjük az étvágy és falánkság közötti különbséget s nem minden megvetés nélkül nézünk az olyan emberre, aki ma is meg tudja mondani, hogy a multheti vendégségben hány csirkecombót evett meg s hogy bőséges csigatészta úszott a húslevesben. Ösztönösen félünk az olyan embertől, aki még le sem nyelte az ebédet, már azon töri a fejét: mi legyen vacsorára? Ha ez cserjelakónak születik, bizonyára a mi combunkra és fülkőnyéki porcogóinkra fájna a foga, hát csak el az ilyen embertől jó messzire!

Tiltakozunk az evés, mint önálló élvezet és szórakozás ellen. Tiltakozunk, mert ez a szenvedély károsabb a morfiumnál s ha meg nem fékezzük, felháborító túlzásokban tombolja ki magát. Nemrégiben kellett egy falusi lakodalmat „valahol a Bánátlan” rendőri karhatalommal szétugrasztani háromnapos dáridó után. Talán ma is falnák még a birkaprikást, ha a kardlap szét nem zavarja őket.

Három nap, három éjszaka enni és inni: ez aztán a virtus! Az adja a tisztességet, rangot, ha van miből! Egyék egyszer a Bodri is kappant s csak az az igazi vendéglátás, amit háromheti csömör és nyögés követ.

Hol maradtak a világtól ezek a dáridós emberek? Nem tudják, hogy kemény volt a tél? Hogy árvíz öntött el százezernyi holdakat? Hogy egy jársági és még számos község minden szem szőlőjét jég verte el? Hogy háború van körülöttünk s ilyen világban a búzaszem aranynál többet ér? Mit tudnak ezek a dáridós emberek?

Enni. Azt tudnak. De nem úgy, ahogy a konflis gondolta. Enni az ön- és közutálatig, tekintély és csámcsogás kedvéért mészárolni csirkék és malacok seregét. Nem tagadhatjuk meg tőlük azt a kívánságot, hogy egy napi ilyen evésért egy hétig, összesen tehát kerek három hétig nyomják az ágyat és éjszakánként háromszor szalajtassanak orvos után. Még ez is enyhe büntetés.

Húsz éves bűn kiderítése.

Beküldte: TÖMÖ IMRE tiszthelyettes (Pécs).

A dunaszekesői őrön voltam akkor őrparancsnok.

1936 december egyik napján helyi szolgálatba vezényeltem magamat. Egyik utcakereszteződésnél megállottam, hogy a járó-kelőket megfigyeljem. Akkor télen olyan enyhe időjárás volt, hogy még decemberben is lehetett sütkérezni. Az utcasarkon az egyik kertbe benézve láttam, hogy ott öszisalátát ültetnek. Meg is kérdeztem, hogy nem tartják-e későnek az ültetést. A két asszony olyan előadásba kezdett a salátaültetésről, hogy megbántam az érdeklődést, mert már menni szerettem volna. Közben figyelgettem ide-oda s eközben feltűnt, hogy a kert jóval nagyobb, mint amilyen általában a dunaszekesői kertek. Meg is kérdeztem, hogy mi az oka ennek. Erre az idősebb asszony elmondta, hogy nem az ő házukhoz tartozik az egész kert, mert ott, ahol most a salátát ültetik, egy ház állott, mely egypár évvel ezelőtt összeomlott. Mivel ez a terület a házuk szomszédságában van, bérbevétték. Tovább érdeklődtem, hogy hogyan omolhatott össze a ház? Miféle ember lehet a gazdája, hogy a házat veszni hagyta? Erre az asszonyok elmondták, hogy még azt sem tudják, hogy a tulajdonosa él-e, vagy nem, mert az illető 1919. év telén Dunaszekesőről elment s azóta sem látták. Ők az árvaszékétől bérelték ki a területet. További kérdezősködésemre elmondták, hogy a ház Sáros Ferenc* dunaszekesői lakosé volt, aki a vadházastársát 1919. februárjában megfojtotta s a cselekmény elkövetése után a szerbek által megszállt Dunaszekeső községből átszökött Magyarországra és azóta senki sem tud róla. Valószínű, hogy Magyarországról is külföldre szökött, mert háború alatt a haditengerészetnél szolgált és több idegen nyelvet elsajátított. Egy kicsit merésznék tartottam az asszonyok előadását, de a járőről az ellenőrzés után mégis érdeklődtem, hogy mit tudnak az esetről. A járőrvezető, aki már 4 éve volt a dunaszekesői őrön, jelentette, hogy hallott már ő is erről, azonban eddig nem tettek semmit, mert úgy tudja, hogy Sáros Ferenc külföldre menekült, így céltalan lett volna vele foglalkozni.

Engem nem hagyott nyugton az eset. Az őrön a Nyomozó kulcsot és az összes Bűnügyi Körözések Lapját átnéztem, de Sárosnak a nevét sehohsem találtam. Már magam is azt hittem, hogy csak szóbeszédre van szó, de csak nem hagyott nyugton az eset és a későbbi szolgálatok alkalmával, meg szolgálaton kívül is, tovább érdeklődtem az eset felől. Az asszonyok előadását többen is megerősítették. Azt is megtudtam, hogy Sárosnak ebből a vadházastárságából két leánya is született, a vadházastársát pedig Varga Annának hívták.

Amikor ennyi biztos adat állott rendelkezésemre, a kétségeim eloszlottak és a nyílt nyomozásnak láttam.

Bizalmi egyének jelenlétében megjelentem a salátaültető asszonyoknál, akik most már nem voltak olyan bizonyosak az ügy felől, mint első beszél-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

getésünk alkalmával, de így is mondtak eleget. Ezután a helyszínen az összedőlt ház körülbelüli nagyságát, belső beosztását és az asszonyok által hallomás után megjelölt hullafeltalálási helyet vázlatra vetettem. Aki legbiztosabbat tudott volna mondani, az 4 évvel azelőtt meghalt. Ugyanis Horváthné — mert annak hívták —, Varga Annussal a gyilkosság estéjén még beszélt. Ő volt az is, aki másnap Sárosékon követelte, hogy Varga Annát kerítsék elő. Elmentem Sáros nővéréhez, aki Dunaszekeső községben lakott és az esetre vonatkozólag kikérdeztem, de ő sem tudott többet előadni, mint már előbb megállapítottam. Annyit elértem, hogy egy csoportképet kaptam tőle, melyen az öccse is rajta volt. Azonban ez a fénykép már olyan régi volt, hogy a nyomozó osztály sokszorosításra nem találta alkalmasnak.

Ezután a község házára mentem s ott a halotti anyakönyvben megtaláltam Varga Anna nevét röviden azzal, hogy 1919 február 4-én, a hajnali órákban, fulladás következtében elhalt. Egyelőre nem tudtam többet megállapítani. Arra azonban jó volt a nyílt nyomozás bevezetése, hogy a községben kezdtek ismét foglalkozni az esettel, a hírverés megindult.

Egyik napon a Dunaparton sétáltam s egy uszályból szívet kirakódó munkásokat figyeltem. Amikor a szívet kirakták, az egyik munkás odajött hozzám és beszélgetésbe kezdett velem. Szívesen foglalkoztam vele, mert láttam az arcáról, hogy van valami mondanivalója, csak még nem tudja, hogyan fogjon hozzá. Hogy hozzá segítsen a mondanivalójához, megkérdeztem, mióta teljesít szolgálatot a matrózoknál. Elmondta, hogy a háború alatt került a MFTR-hez s azóta mindig ott van. Rövid hallgatás után kikíváncozott belőle a kérdés, hogy halomása szerint, az itteni csendőrség valami Sáros Ferenc után nyomoz. Látszólag közömbösen feleltem, hogy valóban úgy áll a dolog s mindjárt meg is kérdeztem, hogy véletlenül nem találkozott-e vele, mert az ő szolgálata olyan, hogy több emberrel érintkezik. Elmondta, hogy ő nem találkozott vele, de Mohácson lakik egy kormányos, aki a kommün alatt elmesélte neki, hogy az ő uszályán be volt osztva egy vörös katona, aki dunaszekesői volt s az a feleségét meggyilkolta. Maradt két törvénytelen leánya is. Azt nem tudja, hogy az illetőnek mi volt a neve, csak itt a kocsmában hallotta beszélni, hogy egy ilyen ügyben nyomoznak s hogy a keresett Sáros Ferencnek is van két leánya. Úgy gondolja, hogy az akkor hallott eset és a mostani nyomozás valami összefüggésben van. Megmondta a Mohácson lakó kormányos nevét, Pál Sándornak hívták, pontosabb címét azonban nem tudta.

Másnap ismét Dunaszekesőn folytattam a nyomozást és pedig Pál Sándor rokonai után, mert Pál egykor dunaszekesői lakos volt. A községben egy nyugdíjas vasutással talákoztam, aki meghívott a lakásukra azzal, hogy a felesége a gyilkosságra vonatkozóan bőséges felvilágosítást tud adni, mert Sároséknak szomszédjuk volt és úgyszólván minden részletre tisztán tud emlékezni.

A nyugdíjas vasutas felesége az esetet az alábbiakban adta elő.

Sáros Ferenc a szülei lakásáról 16 éves korában Budapestre ment fel, ahol kifutó fiú volt egészen addig, míg 1914. évben a haditengerészethez

Rendben van minden!... Dr. vitéz Kovács fhdgy. felv.

be nem vonult. Budapestben megismerkedett Varga Anna cselédeleánnyal, akitől 1 leánygyermek született. Egy ízben — még a háború kitörése előtt — hazamentek a szüleikhez azzal, hogy az összekelésüket azoknál kieszközölhessék. A szülők — mivel Varga Anna nagyon városiasan volt öltözve — nem egyeztek bele az esküvőbe. Erre Sáros Varga Annával együtt visszament Budapestre.

1916-ban, amikor a másik kisleány is megszületett, Sáros a tengerészettől szabadságot kapott és Varga Annát a két kisleányával együtt a szülők tiltakozása ellenére a szülei házához vitte és ott hagyta. Varga Annának, bár minden tekintetben igyekezett a mogorva és örökké veszekedő idős Sáros-házaspárnak a jóindulatát kiérdemelni, igen rossz bánásmódban volt része. Nem vettek részére semmi ruházatot, télen-nyáron, reggeltől késő estig úgy kellett dolgoznia, mint egy férfinak. Ruhátlan-sága már a szomszédoknak is szemet szúrt, így azok adtak neki könyörületből egy-egy ruhadarabot. Nyomorúságos helyzete nem fordult jobbra akkor sem, amikor Sáros a forradalom kitörése után hazatért, mert az öreg Sáros-házaspár a fiukat is ellene ingerelték. Varga Anna mindezek dacára kitartott, amint mondta, — a két kisleánya miatt.

1919 február 3. szombati napra esett. Varga Anna a lakás földjét és folyosóját behabaresolta. Mire bevégezte, már késő este volt. A hideg időben átfázott, de nem mert bemenni a lakásba, mert valósággal rettegett az idős Sáros-pártól, átment a szemben lakó Horváth Károlyékhoz, hol csak az asszony volt otthon. Ott kb. 21 óráig melegedett s akkor elment haza. Röviddel az eltávazása után ismét visszament Horváthékhoz és elmondta, hogy nem mer bemenni a lakásba, mert az öreg Sáros és felesége valami zsinég félét fonnak és úgy érzi, hogy azt neki készítik. Horváthné kinevette, hogy ne beszéljen ilyen butaságot, mert ha rosszul is bánnak vele, de arra még sem tartaná képesnek

1710. július 10. Ocskay Lászlót, a Rákóczi részén levő ezredet, ki utóbb a császáriak részére ment át, a kurucok elfogták és Érsekújvár alatt kivégezték.

minden rendben! — Eszek, mert van munkám! — És mert eszek, piros az arcom, erős a karom, derűs a kedvem, vidám a gyerekeim, dalol az asszonyom, gyönyörködöm a kék égben, meg a rózsza színében. — Élek a szó igazi értelmében s a létnek ettől a sok örömétől imára zendül bennem valami, aminek a nevét én nem tudom, csak okos emberektől hallottam, hogy ez a — lélek.

Mindezt talán nem így gondolta, de tudat alatt így érezte a konflis, amikor így fogalmazta meg élete nagy fordulatát: — Eszek! A magam emberiségéből eszek! — Csak az a kár, hogy a huszadik tál töltöttkáposztánál az evés számára sem lesz más, mint közönséges táplálkozás. Ő is csak a fordulatnál érezte meg a munka és a kenyér tiszta életértelmét, mint ahogy majdnem valamennyien elfelejtjük s a tálban csak az eljövendő élvezetet vagy az eljövendő gyomorégést látjuk. A munka és a kenyér örömét többnyire csak az látja tisztán és szívében Isten iránt hálával, akinek se munkája, se kenyere nem volt, majd egyszerre mégis lett.

A többiek? Azon nyafognak, hogy... ki tudná azt felsorolni, mi minden haszontalanságon nyafognak a többiek.

Haspártinak mégse nézzen bennünket senki azért, mert a konflis, meg a Vilma terített asztalának megörültünk. Az önmagáért való evést, a zsírban és tejfelben úszó mohóságot látni se jó. Ismerjük az étvágy és falánkság közötti különbséget s nem minden megvetés nélkül nézünk az olyan emberre, aki ma is meg tudja mondani, hogy a multheti vendégségben hány csirkecombot evett meg s hogy bőséges csigatészta úszott a húslevesben. Ösztönösen félünk az olyan embertől, aki még le sem nyelte az ebédet, már azon töri a fejét: mi legyen vacsorára? Ha ez cserjelakónak születik, bizonyára a mi combunkra és fülkőnyéki porcogóinkra fájna a foga, hát csak el az ilyen embertől jó messzire!

Tiltakozunk az evés, mint önálló élvezet és szórakozás ellen. Tiltakozunk, mert ez a szenvedély károsabb a morfiumnál s ha meg nem fékezzük, felháborító túlzásokban tombolja ki magát. Nemrégiben kellett egy falusi lakodalmat „valahol a Bánátlán” rendőri karhatalommal szétugrasztani háromnapos dáridó után. Talán ma is falnák még a birka-paprikást, ha a kardlap szét nem zavarja őket.

Három nap, három éjszaka enni és inni: ez aztán a virtus! Az adja a tisztességet, rangot, ha van miből! Egyék egyszer a Bodri is kappant s csak az az igazi vendéglátás, amit háromheti csömör és nyögés követ.

Hol maradtak a világtól ezek a dáridós emberek? Nem tudják, hogy kemény volt a tél? Hogy árvíz öntött el százezernyi holdakat? Hogy egy jász-sági és még számos község minden szem szőlőjét jég verte el? Hogy háború van körülöttünk s ilyen világban a búzaszem aranyánál többet ér? Mit tudnak ezek a dáridós emberek?

Enni. Azt tudnak. De nem úgy, ahogy a konflis gondolta. Enni az ön- és közutálatig, tekintély és csámcsogás kedvéért mérsárolni csirkék és malacok seregét. Nem tagadhatjuk meg tőlük azt a kívánságot, hogy egy napi ilyen evésért egy hétig, összesen tehát kerek három hétig nyomják az ágyat és éjszakaiként háromszor szalajtassanak orvos után. Még ez is enyhe büntetés.

Húsz éves bűn kiderítése.

Beküldte: TÖMÖ IMRE tiszthelyettes (Pécs).

A dunaszekesői őrön voltam akkor őrparancsnok.

1936 december egyik napján helyi szolgálatba vezényeltem magamat. Egyik utcakereszteződésnél megállottam, hogy a járó-kelőket megfigyeljem. Akkor télen olyan enyhe időjárás volt, hogy még decemberben is lehetett sütkérezni. Az utcasarkon az egyik kertbe benézve láttam, hogy ott őszialátát ültetnek. Meg is kérdeztem, hogy nem tartják-e későnek az ültetést. A két asszony olyan előadásba kezdett a salátaültetésről, hogy megbántam az érdeklődést, mert már menni szerettem volna. Közben figyelgettem ide-oda s eközben feltűnt, hogy a kert jóval nagyobb, mint amilyen általában a dunaszekesői kertek. Meg is kérdeztem, hogy mi az oka ennek. Erre az idősebb asszony elmondta, hogy nem az ő házukhoz tartozik az egész kert, mert ott, ahol most a salátát ültetik, egy ház állott, mely egypár évvel ezelőtt összeomlott. Mivel ez a terület a házuk szomszédságában van, bérbevették. Tovább érdeklődtem, hogy hogyan omolhatott össze a ház? Mi-féle ember lehet a gazdája, hogy a házat veszni hagyta? Erre az asszonyok elmondták, hogy még azt sem tudják, hogy a tulajdonosa éle, vagy nem, mert az illető 1919. év telén Dunaszekesőről elment s azóta sem látták. Ők az árvaszéktől bérelték ki a területet. További kérdezősködésemre elmondták, hogy a ház Sáros Ferenc* dunaszekesői lakosé volt, aki a vadházastársát 1919. februárjában megfojtotta s a cselekmény elkövetése után a szerbek által megszállt Dunaszekeső községből átszökött Magyarországra és azóta senki sem tud róla. Valószínű, hogy Magyarországról is külföldre szökött, mert háború alatt a haditengerészetnél szolgált és több idegen nyelvet elsajátított. Egy kicsit merésznek tartottam az asszonyok előadását, de a járőrtől az ellenőrzés után mégis érdeklődtem, hogy mit tudnak az esetről. A járőrvezető, aki már 4 éve volt a dunaszekesői őrön, jelentette, hogy hallott már ő is erről, azonban eddig nem tettek semmit, mert úgy tudja, hogy Sáros Ferenc külföldre menekült, így céltalan lett volna vele foglalkozni.

Engem nem hagyott nyugton az eset. Az őrön a Nyomozó kulcsot és az összes Bűnügyi Körözések Lapját átnéztem, de Sárosnak a nevét seholsem találtam. Már magam is azt hittem, hogy csak szóbeszédéről van szó, de csak nem hagyott nyugton az eset és a későbbi szolgálatok alkalmával, meg szolgálaton kívül is, tovább érdeklődtem az eset felől. Az asszonyok előadását többen is megerősítették. Azt is megtudtam, hogy Sárosnak ebből a vadházastárságából két leánya is született, a vadházastársát pedig Varga Annának hívták.

Amikor annyi biztos adat állott rendelkezésemre, a kétségeim eloszlottak és a nyílt nyomozásnak láttam.

Bizalmi egyének jelenlétében megjelentem a salátaültető asszonyoknál, akik most már nem voltak olyan bizonyosak az ügy felől, mint első beszél-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

getésünk alkalmával, de így is mondtak eleget. Ezután a helyszínen az összedőlt ház körülbelüli nagyságát, belső beosztását és az asszonyok által hallomás után megjelölt hullafeltalálási helyet vázlatra vetettem. Aki legbiztosabbat tudott volna mondani, az 4 évvel azelőtt meghalt. Ugyanis Horváthné — mert annak hívták —, Varga Annussal a gyilkosság estéjén még beszélt. Ő volt az is, aki másnap Sárosékon követelte, hogy Varga Annát kerítsék elő. Elmentem Sáros nővéréhez, aki Dunaszekeső községben lakott és az esetre vonatkozólag kikérdeztem, de ő sem tudott többet előadni, mint már előbb megállapítottam. Annyit elértem, hogy egy csoportképet kaptam tőle, melyen az öccse is rajta volt. Azonban ez a fénykép már olyan régi volt, hogy a nyomozó osztály sokszorosításra nem találta alkalmasnak.

Ezután a község házára mentem s ott a halotti anyakönyvben megtaláltam Varga Anna nevét röviden azzal, hogy 1919 február 4-én, a hajnali órákban, fulladás következtében elhalt. Egyelőre nem tudtam többet megállapítani. Arra azonban jó volt a nyílt nyomozás bevezetése, hogy a községben kezdtek ismét foglalkozni az esettel, a hírverés megindult.

Egyik napon a Dunaparton sétáltam s egy uszályból szemet kirakódó munkásokat figyeltem. Amikor a szemet kirakták, az egyik munkás odajött hozzám és beszélgetésbe kezdett velem. Szívesen foglalkoztam vele, mert láttam az arcáról, hogy van valami mondanivalója, csak még nem tudja, hogyan fogjon hozzá. Hogy hozzá segítsen a mondanivalójához, megkérdeztem, mióta teljesít szolgálatot a matrózoknál. Elmondta, hogy a háború alatt került a MFTR-hez s azóta mindig ott van. Rövid hallgatás után kikíváncozott belőle a kérdés, hogy halomása szerint, az itteni csendőrség valami Sáros Ferenc után nyomoz. Látszólag közömbösen feleltem, hogy valóban úgy áll a dolog s mindjárt meg is kérdeztem, hogy véletlenül nem találkozott-e vele, mert az ő szolgálata olyan, hogy több emberrel érintkezik. Elmondta, hogy ő nem találkozott vele, de Mohácson lakik egy kormányos, aki a kommün alatt elmesélte neki, hogy az ő uszályán be volt osztva egy vörös katona, aki dunaszekesői volt s az a feleségét meggyilkolta. Maradt két törvénytelen leánya is. Azt nem tudja, hogy az illetőnek mi volt a neve, csak itt a korezmában hallotta beszélni, hogy egy ilyen ügyben nyomoznak s hogy a keresett Sáros Ferencnek is van két leánya. Úgy gondolja, hogy az akkor hallott eset és a mostani nyomozás valami összefüggésben van. Megmondta a Mohácson lakó kormányos nevét, Pál Sándornak hívták, pontosabb címét azonban nem tudta.

Másnap ismét Dunaszekesőn folytattam a nyomozást és pedig Pál Sándor rokonai után, mert Pál egykor dunaszekesői lakos volt. A községben egy nyugdíjas vasutással találkoztam, aki meghívott a lakásukra azzal, hogy a felesége a gyilkosságra vonatkozóan bőséges felvilágosítást tud adni, mert Sároséknak szomszédjuk volt és úgyszólván minden részletre tisztán tud emlékezni.

A nyugdíjas vasutas felesége az esetet az alábbiakban adta elő.

Sáros Ferenc a szülei lakásáról 16 éves korában Budapestre ment fel, ahol kifutó fiú volt egészen addig, míg 1914. évben a haditengerészethez

Rendben van minden!... Dr. vitéz Kovács főhadgy. felv.

be nem vonult. Budapestben megismerkedett Varga Anna cselédeleánnyal, akitől 1 leánygyermek született. Egy ízben — még a háború kitörése előtt — hazamentek a szüleihez azzal, hogy az összekelésüket azoknál kieszközölhessék. A szülők — mivel Varga Anna nagyon városiasan volt öltözve — nem egyeztek bele az esküvőbe. Erre Sáros Varga Annával együtt visszament Budapestre.

1916-ban, amikor a másik kisleány is megszületett, Sáros a tengerészettől szabadságot kapott és Varga Annát a két kisleányával együtt a szülők tiltakozása ellenére a szülei házához vitte és ott hagyta. Varga Annának, bár minden tekintetben igyekezett a mogorva és örökké veszekedő idős Sáros-házaspárnak a jóindulatát kiérdemelni, igen rossz bánásmódban volt része. Nem vettek részére semmi ruházatot, télen-nyáron, reggeltől késő estig úgy kellett dolgoznia, mint egy férfinak. Ruhátlansága már a szomszédoknak is szemet szúrt, így azok adtak neki könyörületből egy-egy ruhadarabot. Nyomorúságos helyzete nem fordult jobbra akkor sem, amikor Sáros a forradalom kitörése után hazatért, mert az öreg Sáros-házaspár a fiukat is ellene ingerelték. Varga Anna mindezek dacára kitartott, amint mondta, — a két kisleánya miatt.

1919 február 3. szombati napra esett. Varga Anna a lakás földjét és folyosóját behabaresolta. Mire bevégezte, már késő este volt. A hideg időben átfázott, de nem mert bemenni a lakásba, mert valósággal rettegett az idős Sáros-pártól, átment a szemben lakó Horváth Károlyékhoz, hol csak az asszony volt otthon. Ott kb. 21 óráig melegedett s akkor elment haza. Röviddel az eltávazása után ismét visszament Horváthékhoz és elmondta, hogy nem mer bemenni a lakásba, mert az öreg Sáros és felesége valami zsineg felét fonnak és úgy érzi, hogy azt neki készítik. Horváthné kinevette, hogy ne beszéljen ilyen butaságot, mert ha rosszul is bánnak vele, de arra még sem tartaná képesnek

1710. július 10. Ocskay Lászlót, a Rákóczi részén levő ezredet, ki utóbb a császáriak részére ment át, a kurucok elfogták és Ersekújvár alatt kivégezték.

őket, hogy ilyet csináljanak. Erre Varga Anna elment haza. Másnap reggel Horváthné nem bírt nyugodni, kora reggel átment Sárosékhoz, ahol az idős Sáros-párt és Sáros Ferencet még az ágyban találta. Megkérdezte, hogy hol van Varga Anna? Az idős Sáros válaszolt erre és azt mondta, hogy Annus az este, amikor tőle haza érkezett, bement a másik szobába, ahonnan nem is jött ki. Amikor később bementek, látták, hogy a ruháját összepakkolta, a cselédkönyvet magához vette és valószínű, hogy Mohácsra ment, mert már régóta emlegette, hogy ott hagyja őket és elmegy cselédnek. Horváthné azonban nem volt kielégíthető ezzel a felelettel, mert tudta, hogy abban a gyenge ruházatban, ami Varga Annán volt, éjnek idején, abban a nagy hidegben, nem indulhatott el sehová. Mindjárt ki is jelentette, hogy ha délig Varga Annát meg nem kerítik, akkor a szerb csendőröknek feljelentést tesz. Dunaszekesőt a szerbek azelőtt egypár nappal szállották meg. A magyar csendőrséget lefegyverezték, az őrsparancsnok azonban a szerbekkel még akkor szolgálatot teljesített.

Dél fele Horváthné ismét átment Sárosékhoz és Varga Anna holléte felől érdeklődött, azonban Sárosék megint csak azt válaszolták, hogy nem tudják, hol van. Erre Horváthné elment s a szerb csendőröknek bejelentette az esetet. A szerb csendőrség az idős Sáros-párt és Sáros Ferencet a község-házához idézte, ahol Sárosék ismét azt adták elő, hogy Varga Anna az éj folyamán ismeretlen helyre távozott s ezt a szerbek el is fogadták és szabadon bocsájtották őket.

Sáros Ferenc azonban nem érezte magát biztonságban, még aznap este megszökött Dunaszekesőrről és a demarkációs vonalon keresztül Magyarországra ment, ahol a Károlyi-kormány hadseregébe belépett.

Az idős Sáros-pár nyugodtan otthon maradt. Erre Horváthné most már az ottmaradt magyar csendőr őrsparancsnokhoz ment el és az esetet annak mondta el. Az őrsparancsnok a szerb csendőrökkel együtt megjelent újból a Sárosék lakásán, ahol az idős párt ismét kikérdezte. Mivel Sáros Ferenc megszökött, az öregek is gyanusabbá váltak, ezért mindkettőjüket a község-házára kísérték, ahol hosszas kikérdezés után beismerték, hogy Varga Annát az előző éjszaka hajnalán megfojtották és az udvarban lévő trágyadombba elásták.

Visszamentek a helyszínre és a trágyadombban valóban megtalálták Varga Anna holttestét.

Az idős Sáros-párt a pécsi kir. törvényszék életfogytiglani fegyházra ítélte, ahol 1927-ben mindketten elhaltak, azonban Sáros Ferenc felett, ki azóta szökésben van, ítéletet nem mondtak.

Elmondta a nyugdíjas vasutasné azt is, hogy Pálékat ismeri, a lakásukat is tudja Mohácsra.

Azonban Horváthné, aki az eset legfontosabb tanuja volt, már meghalt.

Ezután elmentem Mohácsra, ahol Pálékat meg is találtam, de a férfi nem volt otthon, mert téli idő lévén, az uszályával Regensburgban, a téli kikötőben rekedt, ahonnan a visszaérkezése csak a tavasz folyamán volt várható. A feleségétől azonban megtudtam, hogy Sáros Ferenc a férje uszályára 1919 márciusában került egy 30 fős Károlyi-katonai csoporttal. Az uszály főleg katonai célokat szolgált. A férje Sáros Ferencet személyesen is ismerte, de arról nem volt tudomása, hogy az a vadházastársát megfojtotta. Az eset csak 1921-ben jutott tudomására, de akkor már Sáros holtartózkodásáról nem tudott. Mivel Pálné is dunaszekesői volt, Sáros Ferencet ismerte. A Sáros nőtestvérétől elkért fényképet megmutattam neki, amiből határozottan felismerte Sárosot. Ezután megkértem, hogy írjon a férjének Regensburgba és kérdezze meg azoknak az egyéneknek a nevét, akik kommun alatt az uszályán mint vörös katonák teljesítettek szolgálatot. Megkerestem a MFTR-t is és kértem az 595. sz. uszály (mert ez volt az az uszály, amelyen annakidején Cseri és Sáros együtt voltak) 1919. évi vörös katonai parancsnokának és vörös katonáinak a nevét közölni. Írtam a budapesti rendőrfőkapitányságnak is, kérve, hogy az 1919., 1920. és 1921. évi bejelentőlapokat, de a legújabbakat is vizsgálta át, mert esetleg azok között is szerepelhet Sáros Ferenc. Semmi adat nem állott arra nézve rendelkezésemre, hogy Sáros nem használ-e azóta álnevet. Annyi bizonyos volt, hogy 1919. évben az uszályon a saját nevén szerepelt.

A MFTR igazgatósága a Giurgiuban telelő 595. sz. uszály kormányosát a román hatóságok által kikérdezte, aki előadta, hogy az uszály kormányosa 1919. évben Pál Sándor volt. Azt azonban már nem tudta megállapítani, hogy kinek a parancsnoksága alatt és milyen nevű vörös katonák voltak az uszályra beosztva. Mindezek dacára a MFTR a Regensburgban téli állomásán (más számú uszályon) levő Pál Sándor kikérdezése végett a német hatóságokat is megkereste. Ennek eredménye már kielégítőbb volt. Ugyanis Pál előadta, hogy Sáros 1919 augusztusáig volt az uszályon beosztva, mint vörös katona. Ezen idő alatt Győrben egy szakácsnővel megismerkedett, akinek házasságot is ígért, de ennél többet előadni ő sem tudott.

Megjött a budapesti rendőrség értesítése is. A nyilvántartásban a keresett néven senki sem szerepelt. Tudakozó lapon az Országos Bünyügyi Nyilvántartó Hivatalt is megkerestem. Nemsokára megérkezett a válasz, hogy Sáros Ferenc 1919 február 4-én, Varga Anna sérelmére elkövetett gyilkosság bűntette miatt körözve van. Ez megnyugtató.

Tovább fűztem — eregettem az eltűnt Sáros Ferenchez vezető szálakat. A győri szakácsné nevét, sajnos, nem sikerült megállapítanom, pedig ez nagy lépést jelentett volna.

Egyelőre hát zsákutcába jutottam, de nem torpantam meg, gondolkozni kezdtem.

Felállítottam először is azt a lehetőséget, hogy Sáros külföldre szökött és most is ott van, esetleg mint tengerész.

Második feltevésem az volt, hogy esetleg a folyamórségnél szolgál most is.

Károly Róbert király (1308—1342) 1342. július 16-án történt halála után legidősebb fiát, Lajost, a székesfehérvári temetésre összegyűlt rendek 1342. július 21. megkoronázták. Szerezsáma sincs vilézi tetteinek. (Canossa vár ostrománál elsőnek igyekezett a falra. Silaro folyónál gázlót keresve, meghagyta egyik katonájának, kutassa ki a víz mélységét; a katonát, Keresztúrit, az ár elragadta, Lajos utánvetette magát s kimentette. Aversa ostromában (1350. július 26.) oly közel jutott a várhoz, hogy a vár védői nyíllal sebesítették meg ballábát. Belcz (Lengyelország) váránál súlyos sebet kapott. (1352. márc. 31.)

Harmadik feltevésém szerint, a győri szakácsnét elvette feleségül és valahol letelepedett.

Sorjába vettem ezeket a lehetőségeket.

Az elsőtől el kellett, hogy álljak. Ugyanis számításba vettem, hogy a munkanélküliség külföldön is olyan nagy volt, hogy az idegen állampolgárokat egyszerűen kiutasították. Ha tehát Sáros külföldre is ment, onnan vissza kellett jönnie, mert nem honosíthatta magát sehol, minthogy okmányokat sem a községtől, sem pedig a plébánia hivatalától nem kért soha.

A második feltevésém már inkább megállta a helyét. Ugyanis a nála volt háborús okmányok alapján, a folyamórséghez a vörösuralom megszűnte után felvehették.

A harmadik feltevésém is helytállóknak látszott. Csupán csak azt kellett még hozzáadni, hogy törvénytelen valószínű nem esküdhették meg a győri szakácsnéval.

Átírtam a mohácsi őrsnek, mivel ott révkapitányság van, hogy érdeklődjék bizalmasan az öregebb altisztektől Sáros Ferenc után.

Az eredmény meglepő volt. Többen ismerték és előadták, hogy a folyamórségnél szolgált, most nyugállományú folyamór törzsőrmester. A jelenlegi tartózkodási helyét nem tudják.

A budapesti 1. sajkás ezredparancsnoksághoz fordultam most és kértem Sáros tartózkodási helyének közlését. Azt az értesítést kaptam, hogy a nyilvántartásban szerepel ugyan Sáros Ferenc nyugállományú folyamór törzsőrmester, de mint nyugdíjast a vármegyei katonai parancsnokság tartja nyilván. Így a közelebbi címet megadni nem tudja, azonban értesülése szerint Győr városában telepedett le.

Az értesítés vétele után, 1937 március 13-án Halmos Gyula törzsőrmester v.-t és Szabadi Ferenc esendőrt útbaindítottam Győrbe, hogy állapítsák meg, nem azonos-e a nyugállományú Sáros Ferenc a gyilkossággal gyanúsított Sárossal. Ha igen, fogják el és kísérik az őrsre.

A járőr 1937 március 15-én 9 órakor autóbusszal visszaérkezett és hozta magával Sáros Ferenc nyugállományú folyamór törzsőrmestert, Varga Anna gyilkosát.

Sáros Ferenc megtört, 51 éves öregember volt. A laktanyába való beérkezése után katonásan jelentkezett.

A járőr — jelentése szerint — Győrbe érkezve, a rendőrkapitányságra ment és ott a bejelentőben megállapította, hogy a gyilkossággal gyanúsított Sáros Ferencről van szó. Ugyanis a bejelentésnél a saját nevét használta, atyja és anyjaként is a valódiakat jelentette be. Erre a járőr rendőrt kért magához és Sáros lakására ment. Sárosnak egy szép kis saját háza volt és a kertben éppen a hernyózást végezte, amikor a járőr a rendőrrel megérkezett. Mivel Sáros nagyot hallott, nem vette észre, hogy a járőr megérkezett, csak akkor, amikor a járőr a háta mögött megszólalt. Sáros a járőr láttára a kezében volt metsző ollót elejtette és falféher lett, pillanatnyi csend után csak ennyit mondott: „Tudom, hogy miért keresnek”. Mindjárt ott megmotozták és megbilincseltek. Sáros mindjárt beismerte, hogy annakidején ő fojtotta meg Varga Annát egy hátizsák zsinórjával.

Sárossal a helyszínre mentem. Az egész úton szótlán volt, de amikor a helyszínre megérkeztünk, ahol a házuknak már a nyoma sem volt, azonnal beszédesebb lett. Megkönnyebbülés látszott rajta. Megmutatta a pince helyét, ahová Varga Annát megfojtása után ő szállította ki s a trágyadomb helyét, ahova a pincéből az apja kicipelte és elásta.

Ezután a község házához mentünk kikérdezése végett. Úgy adta elő az esetet, mintha a gyilkosság éjszakáján Varga Anna késsel le akarta volna őt szúrni. Ezt észrevette, a kést kicsavarta a kezéből és a hátizsákja zsinórját kihúzta, azt Varga Anna nyakára dobta s csak egyet csavart rajta és azonnal megfulladt. Figyelmeztettem, hogy a szüleinek az előadása megvan, tehát jól gondolja meg az esetet s a valóságnak megfelelően adja elő, mert hamis vallomásaival csak súlyosítja a helyzetét. Erre a valóságnak megfelelően beismert mindent. Előadta, hogy a szülei biztatására ő fojtatta meg Varga Annát.

Elmondta, hogy mint folyamór őrmester 1925-től 1931-ig minden év nyarán Érsekcsanak és Baja között teljesített szolgálatot, mint a révőrség parancsnoka. Ezalatt igen nehéz napokat élt át, mert Duna-szekesötől csak 40 km távolságra volt. Fokozta aggodalmát még az is, hogy a bajai őrs járőrei több ízben megjelentek nála. Minden egyes ilyen alkalomkor abban a hiszemben volt, hogy érte jönnek.

Tényvázlat alapján a pécsi kir. törvényszéknek adtam át Sároost, akit az 1937. év nyarán megtartott tárgyaláson, a pécsi kir. törvényszék 15 évi fegyházra ítél.

Szép példája ez az eset a hivatása magaslatán álló őrsparancsnok kötelességtudásának. A nyitott szemmel teljesített szolgálat, a dolgok meglátása, az érdeklődés, a meg nem alkuvó akarat és mindenekelőtt a hivatás tudata vezette el a csendőrt közel két évtized homályába merült gyilkosság tetteséhez, aki a saját neve alatt élt, nem is bujkált, mégsem került addig kézre. Hogy miért nem? Nagy része volt ebben a forradalmak utáni évek zavaros állapotának, de még nagyobb a felületes és erélytelen keresésnek, a kitartás hiányának.

Az őrsnek nem lehet nyugta addig, míg bujkáló gyanúsítottja van, különösen ilyen főbenjáró büncselekmény esetében. Becsület kérdése ez. Különböző elnyeli az idő a futni hagyott büns emléket is, amint a közölt esetben is történt. Igaz ugyan, hogy a nyomozó kulcs már megnehezíti a bujkálást, de az is csak akkor, ha lelkiismeretes csendőr kezében van.

Az őrsparancsnoknak előről kellett itt kezdenie mindent, hogy a régen elejtett és megszakadt fonal mentén eljusson a tetteshez. Hitt az erejében, tudott, akart és — győzött. 18 év mulasztását pótolta alig 4 hónap kitartó munkájával. (Szerk.)

1456. július 21. a szultán Nándorfehérvár (Belgrád) ellen rohamot intézett. Egy török katona már fölkapaszkodott a bástya fokára s kitűzte rá a szultán zászlóját, de Dugonics Titusz megragadta a törököt és a várfokról magával rántotta a mélységbe.

1095. július 24. Szent László király (1077—1095), mint a kereszténység őre meghalt.

Hazafelé.

írta: FECSŐ.

Őszi délelőtt volt, szelíd felhőkkel, eltévedt szel-
lővel, amelyik néha-néha levelet hozott a fákról.
A vonatfüst gomolygó fehér csíkban lustán kísérté
a töltésen haladó vonatot, mintegy keretet adva
gyakorlótérünknek, amelynek északi szélén, mint
mindig, most is ott bogarászott a gulya. Nem legelt
már, mert nem is igen volt mit a kopasz réten.

De azért jó, hogy ott volt. Anélkül nem lett
volna tökéletes a kép. Annyira megszoktuk már, pe-
dig még csak alig egy hónapja, hogy az iskolába s
ezzel kapcsolatban a gyakorlótérre kerültünk.

A csendes, békés napsütésben őszintén tudtunk
örülni mindennek, még annak is, hogy kijöhettünk a
gyakorlótérre és nem kellett a tanteremben marad-
nunk. Mikor két órai munka után elhangzott, hogy
„Rá lehet gyujtani!“, ki is tört belőlünk a jókedv, a
hangulat s csoportba verődve nótáznai kezdtünk.

Ilyenkor szoktunk új nótát tanulni.

Most is kihalászott egy jórészt ismeretlen nótát
Bandi, aki különben is szaktekintély volt ezen a té-
ren, mert ha jókedve volt s kicsit hátraszegte a fejét,
hát csak úgy vitte magával a szakaszt az utcán a nó-
tájával. Vele még az is szépen ment, hogy:

„Ha kította, tette, jól tette“...

Ettől pedig féltünk, amióta Vásárhelyen nem
tudtuk kivágni a rezet, mikor lövészetről jöttünk
haza. Persze, akkor hiányzott közülünk Bandi. De-
hát ezt Vásárhelyen nem tudták s ott talán még
most is azt hiszik, hogy mi sohasem is tudtuk azt a
nótát...

Pedig, ha hallották volna Bandit, ahogy el-
kezdte most is az új nótát, hogy:

*„Az én babám magassarkú cipője,
Rugja a port az iskola elébe!“...*

Persze, csak először mondta egyedül. Mire a ci-
garetták elégték, a sóskiflik eltűntek, már ötvenen
mosolyogtuk, daloltuk bele az őszi délelőttbe, hogy:

*„Látod babám, milyen jó a csendőriskola,
Sok kislánynak benne van a babája.“*

Szinte türelmetlenül vártuk a delet, hogy bemu-
tathassuk az új nótát hazafelé.

Természetes, hogy mikor az ember vár valamire,
olyankor sokkal lassabban telik az idő, mint máskor,
de végül mégis csak meggondolta magát a városszéli
gőzmalom s a tetőről felszálló gőzszlopából megállapí-
tottuk, még mielőtt a hangját hallottuk volna, hogy
dél van. Mert mindig a malom szokta kezdeni. Arra
azután, mint ahogy az első hajnali kakaskukoréko-
lásra, innen is, onnan is felhangzik a válasz, az alsó-
városi templomtoronyban is megkondult a harang.
Mintha csak erre várt volna, a motorvontat is előbujt
az erdőszélelől. Hazaballagott az útkaparó is a talics-
kájával — ott lakott mindjárt a város szélén a máso-
dik házban, — majd a belvárosi templom nagy-
harangja mondta el a delet s mire a református
templomban is megkezdtek, már a szakasz az ország-
úton menetelt s azt is elhatároztuk, hogy még mi-
előtt a városba beérünk, elpróbáljuk az új nótát.

Bandival a szakasz közepén meneteltünk s cz-
úttal nem a szakasz eleje kezdte a nótát, hanem mi.

Ment is volna az szépen, de — hogy miért,
miért nem, azt még ma sem tudom, — a szakasz eleje
a két utolsó sor közt nem tartott ki négy menet-
ütemig, hanem egybeénekelte.

Bandi úgy nézett rám, mint aki nem ért vala-
mit. Én rántottam egyet a vállamon, ami körülbelül
azt jelentette, hogy én nem nagyon értek hozzá és
nem sokat törődöm vele. Bandi félhangosan előre-
kiáltotta:

— Ne énekeljétek össze!

De a szakasz eleje süketséget szinlelt s az utolsó
két sort az ismétlésnél összeénekelte.

Bandi azonban nem hagyta magát s a harmadik
sor után szabályszerűen megtartotta a négy menet-
ütem szünetét s utána belevágott a nótába, kísérve
a szakasz második felétől. De ami ezután követke-
zett, az már — legalább is Bandi szerint — a szem-
telenséggel határos volt.

A szakasz eleje ugyanis rosszalólag nézett hátra
és máris kezdte a második versszakot, természetesen
az utolsó két sort következetesen egybeénekelte.

Bandi elvörösödött. Érthető. Az ő utóaja.
Ő hozta, tanította. S most az a pár ember ott elől
kiszajátítja. És rosszul! És még azzal sem törődik, ha
figyelmeztetik!

— Persze, — méltatlankodott Bandi a maga
módján — mert ott az a nagyszájú Kis, az a minden
lébe kanál Fekete, az a hórihorgas Szijártó és az elő-
imádkozó Molnár!

De mindez nem segített s Bandi rövid gondol-
kodás után határozott:

— Hát én így nem éneklek.

És nem énekelte.

Úgy ítéltem, Bandinak igaza van. És a szakasz
második fele mind veletartott, a nótát már csak a
szakasz eleje mondta.

Mivel pedig az úgy nagyon furesán hangzott és
már beértünk a városba, a tiszthelyettes úr, aki a
szakaszt vezette, kiadta a parancsot:

— Új nótát!

Szóval a vállalkozás botrányba fult. Olyany-
nyira, hogy még az új nóta is nehezen indult. Azt
kezdtek, hogy:

*„Hadnagy uram levelem van, hogy a babám
nagyon beteg utánam“.*

Bandi vérig volt sértve. Egy szó nem sok,
annyi sem jött ki a száján. A hangulata ránk is
átragadt s én is úgy éreztem, hogy nincs is olyan
nagyon szép idő, mint látszik, mert a levegő mégis
csak ködös egy kicsit s az új nóta nem sokat ér:

*„Adjon nekem szabadságot, hogy még egyszer
meglássam“.*

Régi, elkoptatott nóta lehet ez már. Poros, mint
az országút. Csak éppen hogy nem köhög, aki énekl.
Ámbátor, mikor odaérték a nótával, hogy:

*„Jól tudom, ha engem meglát, egyszeribe ki-
gyógyul a bajából“, — ez a sor kivételesen tetszett.
Sokat mond ötletesen, kedvesen s amellet az is
valószínű, hogy valóban kigyógyulna.*

Bandira pillantottam, nem vette-e észre rajtam,
hogy egy árnyalattal vidámabb lettem. Mert úgy

gondoltam, árulás lenne az igazságos harag és bosszúság mellett vídám arccal menetelni.

De mikor a szakasz az utolsó sort is elénekelt, hogy:

„Az ellenség meg se tudja, hogy egy csendőr hiányzik a csatából” — a rossz kedvem megint csak engedett s ha Bandi történetesen rám nem néz, talán már olyan csendesen mondtam volna én is.

De Bandi rámnézett. Nem akartam részvétlennek, vagy bajtársiatlannak látszani, hát újra ünnepelesen komoly lettem.

Hanem a szakasz ismételt. S ezzel a komolysággomnak is vége szakadt. Különben sem szerettem soha nóta nélkül menetelni s valahogy — szinte önkéntelenül — az utolsó sort már velük énekeltem én is.

Nem mondom, egy pillanatig úgy éreztem, hogy ez árulás, hűtlenség, vagy valami ehhez hasonló, de a második versszakot már megkezdték s ezzel végleg álláspontot változtattam. Jó kedvem lett. És eszembe jutott, hogy:

„Látod babám, milyen jó a csendőriskola!”

Milyen jó lenne énekelni. Ha Bandi nem hordaná az orrát olyan magasan. De ha akarja, csak hadd hordja. Azért is énekeltem:

„Édesanyám arra kérem, vigyázzon a göndörhajú babámra...”

Bandi felém fordult. Azt hittem, valami gorombát fog mondani, de tévedtem. Bandi ugyanis nem rám volt kíváncsi... A gyalogjárón ment Valaki. Szürke kabát, félre billentett kis sapka, szürke harisnya és félcipő volt rajt' és mégsem volt szürke a Valaki, hanem csupa mosoly, ahogy Bandi alig észrevehető köszöntését fogadta.

Biztam valamiben, ahogy Bandi arcáról a haragot eltűnni láttam s csak annál jobban énekeltem:

„Járjanak el a templomba imádkozni minden áldott vasárnap...”

A Gyalogjáró már eltűnt, Bandi még mindig csendesen mosolygott. Ki akartam használni a kedvező alkalmat és megkérdeztem:

— Te miért nem énekelsz?

Nyomban megbántam a kérdést. Mert Bandi pillanat alatt felejtett mindent, ami szép volt s csak úgy oldalvást vágta oda felém:

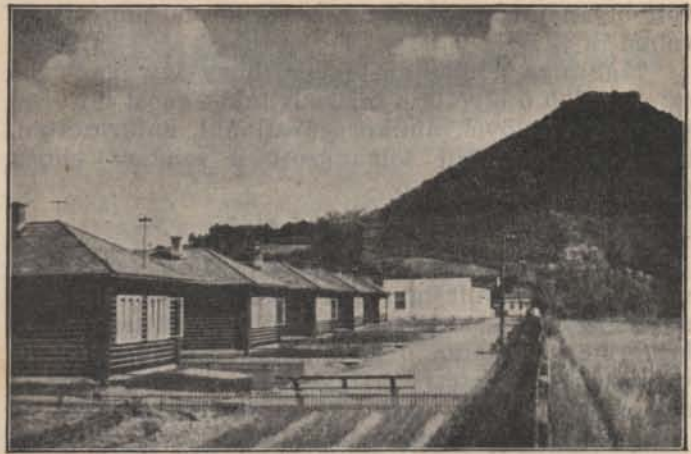
—Én, komám, nem, ha egyszer engem megharagítanak.

— Pedig nem nyersz a haragoddal semmit, mert mi azért csak mondjuk... Meg nem is olyan rossz az a két sor együtt.

Ezt a megjegyzést csak félve kockáztattam meg, mert eszembe jutott, hogy Édesanyám mindig azt hajtogatta még odahaza, ha néha ritkán feneketlen bánatom dalban kívánczozott megnyilatkozni, hogy:

— Ne kezd el te szerencsétlen, hiszen apád se tudott énekelni soha.

Ez a megállapítás annyira belém rögződött, hogy pillanatnyilag meg is bántam a meggondolatlanul kiszalajtott szakértői megállapítást s vártam, hogy Bandi teljes joggal kinevet, de az nem szólt egy szót sem. Nyomban elkönnyeltem a sikert. Alig-

A csendőrség barak-laktanyája Huszton. Háttérben a várrom. Fessler J. cső. felv.

hanem mégis tévedett akkor az Édesanyám. Nem csoda, sohasem hallgatta végig egyiket sem... S mint aki biztos a dolgában, úgy mondtam Bandinak:

- Külön-külön mindegyik sor rövid.
- Akkor se mondom.
- Hát akkor tudod mit? Ne mondd.

És máris harsogtam tele torokkal az új nótát:

„A hazaszeretet él szívünkben, élni fog a Hon...”

S a következő négy menetütem alatt tisztán láttam, hogy Bandinak még véletlenül sincs igaza. S ezzel egyidejűleg megint úgy éreztem, hogy mégis csak szép ez az őszi napsütés és szép ebben a nyugodni készülő természetben ez a diadalmas, már őszszel is tavaszt ígérő fiatalos kedv, ez a lélekből fakadó nóta.

Valahogy magával vitt a hangulat. Magam sem tudom, miért, de mosolyogva énekeltem:

„Míg magyar kebel lehel s benne szív dobog — Élni fog szép Hazánk, míg a föld forog...”

Mint egy nagy ábránd, vegyült össze bennem a napsütés, az ősz, a város, a nóta, a mosoly, amelyik az utcán végigkísért bennünket, emlékek és tervek s mindezt a színes összevisszaságot, ezt a sokféle színt, hangot összehozta, vezényelte az ötven ember ütemes lábdobbanása, ahogy végigment a kockaköveken...

A nóta harsogott s mindent betöltött az utcán, még a szíveket is:

„Drága Hazám, örömet neked adom utolsó csepp vérem!”

Hogy Bandival ezidő alatt mi történt, nem tudom. De amikor újra ránéztem, az arca már nem

Ki tudta?

A halál beálltának és okának megállapítását a halottkének végzik. Ezek a községi és köz- vagy magánorvosok és ezek hiányában vizsgát nem tett más egyének.

volt olyan piros és mintha a szeme is mosolygott volna.

Már arra gondoltam éppen, hogy így igazságos ez: az előbb ő elvette a mi kedvünket, most mi visszahoztuk az övét, amikor váratlanul, határozottan, félreismertetlenül felhangzott a szakasz elején a nóta:

„Az én babám magassarkú cipője...”

Lopva pillantottam Bandira. Talán észre sem vette. Jobb is volt így, mert úgy látszott, elfeledte már, hogy megharagították. Szinte látszott rajta, hogy már mondaná ő is a nótát, csak ne mondta volna, amit mondott... Ugyanekkor már tudtam is a teendőmet.

— Hallod-e, kicsit alacsonyan kezdték, vigyük feljebb!

A második sort már együtt mondtuk.

És most éreztem, hogy hiányzott az előbbi nótákból ez az egy hang. Vagy talán nem is a hang: az ember, a lélek, a bajtárs... Aki ott kint az országúton, a városon kívül lemaradt tőlünk... Tudtam, hogy nagy utat tett meg, míg elért minket, de éppen azért nagyon örültem, hogy mégis elért...

Autó suhant el mellettünk. A por az arcunkba esapott. Csak a nóta szállt a pornál is szélesebben...

... Ahogy a por ritkult, láttam a gyalogjáró melletti fa alatt egy öreg mamát. Egyik karján kosár, a fején, vállán fekete kendő. A kezeit összefonva, karján a kosárral, mosolyogva nézett utánunk...

Az alapos igazoltatás haszna.

Írta: NÉMETH PÉTER alhadnagy (Eger).

Az idegenek ellenőrzése végett az őrsök gyakran vezényelnek ki járőröket, de végzi ezt az igazolást minden járőr, minden más szolgálat alkalmával is. Legtöbb esetben a járőrök bevonulásuk alkalmával azt jelentik, hogy gyanús idegent nem találtak, vagy ha valakit igazoltattak, azt szabadon bocsátották, mert az igazolás elfogadható volt.

Nem is lehet elővezetni azt, aki magát kellőképpen igazolta. De az igazoltatásnál nagyon aprólékosan kell eljárni és nem szabad megelégedni azzal, amit az igazoltatott egyén előad, hanem arról meg is kell a járőrnek győződnie.

Előfordul, hogy az igazoltatott egyén hangzatos, fölényes kifejezésekkel méltánytalankodik az igazoltatás miatt. Kikéri magának, hogy őt gyanúsítsák és igazolására bőséges adatokat hoz fel. Igyekezik a járőrtől mielőbb szabadulni. Ilyenkor a járőrnek nem szabad meghátrálni, hanem az igazoltatott által bementettokről meg kell győződnie s csak azután engedheti tovább az illetőt, ha sem a nyomozó kulcsban nem találja a nevét, sem más gyanús körülmény nem teszi szükségessé a további igazolást.

Ha valaki nem szerepel a nyomozó kulcsban, az még nem zárja ki azt, hogy az illető a talált helyen igaz úton jár és nem terheli valami büncselekmény. A büntetettek a büncselekmény elkövetése után rendszerint tovább állnak és különböző foglalkozást színlelve, más vidékre teszik át működésüket.

Ha az idegenek részletes igazoltatását a csendőrség minden tagja fáradságot nem ismerő lelki-

ismeretességgel teljesíti, a bűnözők nagy százaléka kézrekerül. Ezt mindenki tudja és mondja, mégsem teszi meg mindenki egyforma lelkiismeretességgel. Pedig az udvarias, nem feltűnő igazoltatásért „igaz” ember még csak nem is neheztelhet.

Egy igazoltatás eredményét ismertetem, amikor a járőr nem elégedett meg azzal, hogy az igazoltatott egyén személyazonosságát igazolta, hanem utánanézett a bementett adatok valódiságának és az eredmény az lett, hogy az illetőt lopásért elfogta.

1939 július 11-én az egeri őrsről Iski János és Eke Ernő csendőrökből állott járőrt kerékpáron azzal a meghagyással vezényelték ki, hogy Egertől Füzesabonyig és vissza az útvonalon az idegeneket ellenőrizzék. A járőr a füzesabonyi vasútállomás előtti téren egy iparosformájú, elég rossz ruhában levő egyént talált ittás állapotban az utcán feküdni. Az illetőt igazoltatta, ki Gyöngyössolymos előjárósága által kiállított munkakönyvvvel igazolta magát és előadta, hogy Egerben dolgozott, most pedig Gyöngyössolymosra, illetőségi helyére utazik. A járőr igen gyanúsnak találta, ezért kifordította a zsebeit, megmotozta s 78 pengő 14 fillér készpénzt és egy ezüst zsebórát talált nála, amit az igazoltatott egyén sajátjának mondott. Előadta, hogy Egerben több gazdánál dolgozott s a pénzt úgy kereste, a zsebórát pedig már régebben vásárolta.

A járőr nem találta megnyugtatónak ezt az igazolást, ezért az illetőt — aki már kijózanodott — igazoltatása végett őrizetbe vette és visszakísérte Egerbe. Az illető több egeri lakost nevezett meg, akiknél dolgozott. Ezeket a járőr, az egeri rendőrkapitányság segítségével, személyesen felkereste, de azok az őrizetbe vett egyénről soha nem is hallottak. Az illető azonban megmaradt az állítása mellett s ezért a járőr a nyomozás lefolytatása végett az őrsre kísérte.

Alighogy a járőr az őrsre érkezett, megjelent az őrsön Zavaros József egeri lakos marhakereskedő és elmondotta, hogy július 10-én, az egeri piactéren találkozott az őrizetbe vett egyénnel és 10-én egész nap együtt ittak. Az elfogyasztott italok árát ő fizette. Éjjel két órakor haza akartak menni, de részegségük miatt nem haza, hanem a határba mentek és másnap reggel, egy burgonyaföldön ébredtek fel. Mikor felébredt, pénztárcáját a földön találta, de abból 90 pengő, valamint a zsebórája hiányzott. Az igazoltatott egyéntől őrizetbe vett zsebórát sajátjának ismerte fel s a hét darab tiz- és egy darab húzpengős bankjegy is egyezett az ellopott pénznemekkel.

Az őrizetbe vett egyén ezek után beismerte, hogy a nála talált pénzt és zsebórát Zavaros József zsebéből lopta el akkor, amikor azzal a burgonyaföldekre aludni mentek. Tekintettel arra, hogy az illetőnek állandó lakhelye nem volt, a járőr elfogta és a bűnjelekkel együtt az egeri kir. ügyészségnek átadta.

Ha a járőr elfogadta volna az igazoltatott egyén állítását, hogy a pénzt munkával kereste s az óra az övé, ki tudja, mikor került volna kézre és mennyi munkát adott volna a nyomozása.

Ki tudja?

Mennyit ver a szív óránként és mennyit 50 év alatt?

EMLÉKEZZÜNK!

Horkai Benjámín pocsaji őrsbeli csendőr a déli harctéren szerzett betegségében 1915 július 1-én a meljinei várkórházban meghalt.

Kőrösszegi Gusztáv pöstyéni őrsbeli próbacsendőr 1912 július 3-án járőrszolgálat közben Pöstyén mellett a Vágba fulladt.

Tóth István őrsvezető, címz. őrmester, zborói őrsparancsnokot a laktanya újbóli megszállásakor felrobbant orosz akna 1915 május 6-án súlyosan megsebesítette. 1915 július 6-án Bécsben meghalt.

Mészáros Mihály dalbosfalvai őrsbeli 2. oszt. őrmestert az újsopoti határban egy katonaszökevény 1917 július 6-án agyonlőtte.

Lévay János vittenci őrsbeli csendőr az orosz harctéren 1915 július 7-én járványos betegségében meghalt.

Deák Sándor stina-fedelesulvi őrsbeli alőrmentert a magyar-román határ megállapítása alkalmával felrobbant kézigránát 1918 július 7-én megölte.

Oláh János járásőrmester, gávai járás- és őrsparancsnokot, **Szanyi Károly** és **Gyermán Imre** gávai őrsbeli próbacsendőröket a románok 1919 július 7-én Nyíregyházán kivégezték.

Pajor János somogyszentmiklósi őrsbeli alőrmentert 1917 július 8-án aratásra vezényelt katonák Somogyszentmiklóson szolgálat közben megölték.

Kovács János selmechányai őrsbeli csendőr az orosz harctéren kapott lösebében 1916 július 8-án Jaroslauban meghalt.

Fejes Béla lajtaszentmiklósi őrsbeli próbacsendőrt, mint fürdőügyeleti járőrt, egy ellenszegülő csoport 1921 július 10-én Balfon megölte.

Szász János őrsvezető, torontálozori őrsparancsnokot és járőrtársát, **Kalderár György Áron** csendőrt 1895 július 13-án egy fegyveres gonosztevő Torontálozórán agyonlőtte.

Köbli Ferenc gyertyánligeti őrsbeli alőrmentert bolsevik rablóbanda Besszarábiában súlyosan megsebesítette. 1918 július 13-án Tyraspolban meghalt.

Nyikora Sándor őrsvezető, címz. őrmester, ökörmezői őrsparancsnokot 1895 július 15-én az ökörmezői határban, szolgálat közben, medve szétlépte.

Békefi Mihály eső. a május 18-án végződött közlekedési tanfolyamot legjobb eredménnyel végezte.

CSENDŐR LEKSZIKON.

23. Kérdés. *Elemi iskolai tanító milyen fegyelmi fenyítéket alkalmazhat a tanulókkal szemben? Ha a tanító túlhágja a fegyelmi jogát, hova kell ellene feljelentést tenni?*

Válasz. Az állami elemi iskolák részére kiadott Gondnoksági utasítás 131. §. 10. pontja szerint az elemi iskolákban alkalmazható fegyelmi fenyítések a következők:

- Szeretettel és komolysággal intés magánosan, azután nyilvánosan;
- Megpirongatás magánosan, azután nyilvánosan;
- Padból kiállítás (térdeltetés nélkül);
- Tanítási óra után bennmarasztás (éheztetés nélkül);
- Tanítási óra után bennmarasztás éheztetéssel;
- Szülőknek szóbeli vagy írásbeli értesítése;
- Megintés a tanítói testület vagy a gondnokság előtt;
- Bejelentés a gondnokságnak vagy a tanítótestületnek végintézkedés végett.

A bennmarasztás csak a nappali órákra terjedhet és csak felügyelet mellett történhetik.

Testi fenyíték alkalmazása tilos.

A felekezeti és a községi iskolák rendtartási szabályzata ugyanezeket öleli fel.

Ha a szülőnek a tanító eljárása ellen panaszja van, elsőfokon az iskolagondnoksághoz vagy az iskolaszékhez kell fordulni; ha ez nem vezetne eredményre, akkor a kir. tanfelügyelőhöz. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy nem cselekszik helyesen az olyan szülő, aki, a helyett hogy a gyermekét ellenőrizné, inkább a tanítót tartja ellenőrzés alatt; centiméterrel méricskéli a tanító jogait és mindjárt panaszra szalad, ha úgy véli, hogy a tanító csak valamivel is tovább ment a racionálisan gyermek megfigyelmezésében, mint azt a kikeresgélő paragrafusok megengednék. Az, amit a gyermek előad, rendszerint egyoldalú, mert a történeteket természetesen a maga szemszögéből látja, az elkövetett hibáját nem szívesen vallja be, sőt sokszor fel sem ismeri. A gyermeke „jogai” felett féltékenyen őrködő szülő okosabban cselekszik, ha a gyermeket a kötelességeire figyelmezteti és afelett őrködik, hogy a gyermek ezeknek tegyen eleget. Az ezzel ellentétesen nevelt gyermekekből lesznek az elkenyézett esemétek, akik ritkán állják meg a helyüket az életben. Az iskolának és a szülőnek együtt kell a gyermeket nevelnie, ez pedig nem történhetik másként, mint egymás kölcsönös támogatásával. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy a szülő nézze el a tanító minden visszaélését, hanem csak azt, hogy a szórszálhasogatás és a kicsinyes okok miatt való feljelentgetés, különösen, ha arról a gyermek is tudomást szerez, kárára van a nevelői munkának.

24. Kérdés. *A községben zsidó talmudiskola működik. Egy magánháznál több zsidó gyermek összejön és ott őket egy zsidó héberül oktatja. Van-e jogszabály, amely az ilyen iskolák működését szabályozza?*

Válasz. Az úgynevezett talmudiskolák kérdése nincsen szabályozva. Az országos szabályozás előkészítés alatt van, amíg ez meg nem történik, a közigazgatási hatóságok intézkednek esetről-esetre a szükség szerint. A talmudiskolák ellenőrzése csupán rendészeti és részben közegészségügyi szempontból tartozik a csendőr hatáskörébe. Rendészeti szempontból ellenőrizni kell, hogy a talmudiskolában oktatóként működő személy magyar állampolgár-e? Idegen állampolgárt csak akkor szabad alkalmazni, ha tartózkodási és munkavállalási engedélye van.

Közegészségügyi szempontból az ellenőrzés csupán arra terjedjen ki, hogy a gyermekek nincsenek-e egészségtelen helyiségben összezsúfolva és hogy a helyiséget, amelyben a tanítás folyik, tisztán tartják-e. Ha arra merül fel gyanú, hogy a talmudiskola a közegészség követelményeinek nem felel meg és pl. járványos betegség fészkevé válhatik, a közigazgatási hatóságnak kell jelentést tenni, amely a hatósági orvost ellenőrzésre kirendeli és ennek eredményéhez képest intézkedik.

A talmudiskolában oktatóként működő személy képesítése nincsen meghatározva; ezt egyházi szempontból az illetékes rabbi szokta ellenőrizni.

25. Kérdés. *Ha kincstári vagy bérelt csendőrlaktanya leég és a laktanyában lakó nő és nőtlen legénység magántulajdonát képező tárgyak is bennégnek, megtérít-e a kincstár a csendőrök kárát?*

Válasz. Csendőrlaktanya három ok következtében gyulladhat ki és éghet le: gyújtogatás, gondatlan tűzvészokozás és elemi csapás (pl. villámcsapás) következtében. Általános szabály, hogy büntetendő cselekmény okozta kárért csak az felelős, aki a büntetendő cselekményt elkövette, vagyis, aki a kárt okozta. Azért tehát, mert a laktanyát valaki bosszúból felgyújtotta, a kincstárt semmiképpen sem lehet felelőssé tenni; az sem a kincstár hibája, ha a laktanya valamelyik csendőrnek vagy hozzátartozójának a gondatlansága következtében gyulladt ki és égett le. Ilyenkor tehát a kárt szenvedetteknek attól kell kártérítést igényelniük, aki a laktanyát felgyújtotta, illetőleg, akinek gondatlansága folytán a tűz keletkezett.

Elvileg a kincstár gondatlansága sincsen kizárva. Így pl. valószínűleg megállapítaná a bíróság a kincstár gondatlanságát, ha újonnan épült épületben a kémény vagy a villanyvezeték annyira szakszerűtlenül volna építve, illetőleg felszerelve, hogy rendes körülmények között előbb vagy utóbb tüzet kell okoznia és a laktanya átvételénél az átvevő közegek a felülvizsgálást elmulasztották vagy pedig a műszaki hiba ellen nem tettek észrevételt. Ilyen eset azonban még nem fordult elő, mert a kincstári építkezések felülvizsgálása és átvétele lelkiismeretesen történik. De ha előfordulna is, a tüzet okozott műszaki hibát utólag nem mindig lehet megállapítani, különösen akkor, ha a tűz az egész épületet megsemmisíti.

Elemi csapás (pl. villámcsapás) miatt senki sem tehető felelőssé, különösen akkor nem, ha az épület az építési szabályrendeletnek megfelelően villámhárítóval el volt látva. (Villámhárító alkalmazása rendszerint csak a többemeletnyi magasságú vagy a környező épületek közül igen kiemelkedő épületeknél kötelező.)

Mindez természetesen nem zárja ki, hogy a laktanya leégése folytán kártszenvedett csendőrök részére a belügyminiszter úr az eset körülményeihez képest méltányos összegű segélyt engedélyezzen, a kincstár azonban, mint ilyen, erre sem kötelezhető. A segély összege természetesen nem egyenlő a tényleges kár összegével; azért az, aki ilyen károk ellen feltétlenül biztosítani akarja magát, helyesen teszi, ha tűzbiztosítást köt. Az ilyen biztosítást a biztosító társaságok igen olcsón szokták vállalni, mert csendőrlaktanya leégése a legnagyobb ritkaságok közé tartozik.

26. Kérdés. *Az apa, akinek vadászterülete, vadászjegye és fegyverigazolványa van, vadászatra magával viszi a fiát is. Vadászás közben a puskáját átengedi a fiának, aki azzal vadászik. Megengedheti-e az apa a fiának a vadászt és az utóbbi felelősségre vonható-e vadászati kihágás miatt?*

Válasz. A vadászatról szóló 1883:XX. t.-c. 2. §-a szerint a vadászt az ott meghatározott vadászterületeken szabadon gyakorolhatja az, akinek erre a tulajdonos, illetőleg a hasznóbérlő engedélyt adott. Az apának joga van tehát megengedni, hogy fia az apa tulajdonában vagy bérlésében lévő területen vadászzék. Ha azonban a terület többek tulajdona vagy ha többben bérlék, vadászásra csak valamennyi tulajdonosnak vagy bérlőnek hozzájárulásával lehet engedélyt adni.

Ha az apa a fiának a saját vadászpuskáját engedte át használatra és ha e puskáért a fegyverilletéket kifizette, a fia jövedéki kihágás miatt sem vonható felelősségre, mert az 5.007/1924. P. M. rendelet 6. §. 7. bekezdése szerint az, aki olyan fegyverrel vadászik, amely a vadászjegyének fegyverigazolványában nem szerepel, nem követ el jövedéki kihágást, ha hiteltérdelemmel igazolja, hogy a vadászon használt fegyver után az igazolványi illetéket más valaki (ebben az esetben az apa) már lerőltta.

Ellenben elkövette a fiú az itt említett P. M. rendelet 22. §. c) pont 4. alpontjába ütköző jövedéki kihágást, mert anélkül vadászott, hogy vadászjegyet váltott volna. E rendelkezés szerint ugyanis kivétel nélkül mindenki, aki vadászni akar, vadászjegyet kell váltania; a vadászjegy pedig személynre szól, „családi” vadászjegy nincsen, tehát az apa vadászjegyével a fia nem vadászhatik. Az apa által adott engedély csak a vadászterület igénybevételére szól, de az apának nincsen joga arra, hogy fiát a pénzügyminiszteri rendelet rendelkezése alól mentesítse. A vadászterület tulajdonosának vagy bérlőjének írásbeli engedélye (meghívása) csakis hivatalos vadászatra meghívottaknál pótolja a vadászjegyet, az említett P. M. rendelet 5. §. 2. bekezdése értelmében.

A kérdésben foglalt esetben tehát a fiút azért, mert vadászjegy nélkül vadászott, az 5.007/1924. P. M. rendelet 22. §-ába

ütköző jövedéki kihágás miatt kell feljelenteni. Az apa, aki a fegyvert a vadászás céljára átengedte, részes (bűnségd) a Kbt. 26. §-a értelmében.

A kihágás büntetethezősége a fenti P. M. rendelet 25. §-a szerint az elkövetéstől számított egy év alatt évül el.

HALOTTAINK

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Antal Sándor tiszthelyettes (III. ker.), 1901—1912-ig szolgált,

Baráth József őrmester (VI. ker.), 1913—1921-ig szolgált,

Erdős András tiszthelyettes (V. ker.), 1900—1924-ig szolgált,

Kecskés Sándor csendőr c. őrsvezető (IV. ker.), 1905—1913-ig szolgált,

Kovács Márton tiszthelyettes (V. ker.), 1910—1920-ig szolgált,

Kóhalmi Lajos csendőr (II. ker.), 1934—1940-ig szolgált,

Molnár János tiszthelyettes (VI. ker.), 1910—1938-ig szolgált,

Négyesi Lajos törzsőrmester (VI. ker.), 1898—1917-ig és 1920—1921-ig szolgált,

Ottó László szv. tiszthelyettes (III. ker.), 1905—1924-ig szolgált,

Papp Sándor törzsőrmester (VII. ker.), 1910—1921-ig szolgált.

Takács József c. őrmester (VII. ker.), 1897—1910-ig szolgált.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

Úgy tervezzük,

hogy minden őrsnek ajándékba adunk egy könyvet, a legérdekesebb tanulságos nyomozások gyűjteményét. Tapasztalatunk, hogy nem egy esetben a járőr azért nyomozott sikeresen, mert az egyébkénti felkészültsége mellett, igen jól emlékezett hasonló bűncselekmény kiderítési részleteire, melyekről „Tanulságos nyomozások” rovatunkban olvastott. Az is tapasztalat, hogy sok csendőr, sőt sok csendőr-családtag legelőször ezt a rovatunkat olvassa el. A szerkesztőség különben testületen kívülállókól igen gyakran hallja e rovat dicséretét. Nem volna persze mindez, ha bajtársaink nem nyomoznának sikeresen, ügyesen. Mindezeket szeretnénk gyűjteménybe foglalni és az őrskönyvtárak részére ajándékozni azt. E tervünkhöz kérjük olvasóink támogatását. Nem sok az egész, csupán annyi: írják meg nekünk, hogy az eddig között tanulságos nyomozási esetek közül melyiket találták legérdekesebbnek, legtanulságosabbnak 1-ső, 2-od, 3-ad sorban. Régi esztendőkből épügy lehet jelölni, mint a folyó évről. A pályázók írják meg lapunk évfolyamát, keltét és a nyomozási cikk címét. Ezzel hozzájárulnak a cikke kiválogatásához. Előre látjuk, hogy esetleg nem egy, hanem két vagy három kötetre való igen jó anyagot fogunk kapni. Ez tervünk kivételében nem lesz akadály. Pályázatunkon mindenki részt vehet. Bizonyos, hogy tanulság tekintetében különböző cikkekről lehet és lesz szó. Aki a legértékesebbeket jelölik meg, azokat emléktárggyal jutalmazzuk. A dolgozatokat kérjük augusztus 1-ig beküldeni.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Magzatelhajtási esetek kiderítése.

Beküldte: **TAKÁTS SZILVESZTER** alhadnagy
(Ráckeve).

1934 márciusában őrsparancsnoki minőségben Vecsésre kerültem. Bevonulásom után azonnal hozzákezdtem a helyi és személyi ismeretek gyűjtéséhez. Már az első napokban felkerestem mindazokat a személyeket, akiket a csendőrnek a szolgálat érdekében ismernie kell. Tájékoztató közben a község több befolyásos emberétől arról értesültem, hogy a községben a magzatelhajtásoknak nagy mérvben kell folyniok, mert a születések arányszáma feltűnően alacsony. Eseteket azonban senki sem tudott megemlíteni, de még olyan adatokat sem tudtak szolgáltatni, amelyek valaki ellen, akárcsak halvány gyanúra is jogosítottak volna. A községházán is érdeklődtem a születések arányszáma felől. Megtudtam, hogy a 16.104 lelket számláló nagyközségben 1933. évben mindössze 230 gyermek született. Ez a szám a szaporulat megkívánt legkisebb mértékét sem ütötte meg. Láttam, hogy baj van és éreztem, hogy a baj okait fel kell derítenem. A következő néhány nap folyamán felkerestem egymásután a község 12 szülésznőjét. Elbeszélgettem velük. Burkolt formában érdeklődtem mindegyiknél a többi szülésznő magaviselete után. Ez járt is valamelyes eredménnyel. Egyik-másik szülésznő ugyanis célzásokat tett Somogyi Elza helybeli szülésznőre. Ezeknek az óvatos és burkolt célzásoknak nem nagy értékük volt ugyan, de annyi hasznom mégis volt belőlük, hogy most már volt egy határozott személy, akivel behatódottan foglalkozhattam. Első teendőm volt megfélelő „B” egyén után nézni. Sikerült is megfelelő találni. Somogyi Elza megfigyelését és a szükséges puhatolásokat most már a teendőre alaposan kioktatott és állandóan irányított, ellenőrzött „B” egyénnel együttesen folytattuk. Ennek első eredménye az a megállapítás volt, hogy Somogyi Elza és családja életmódja és kimutatható keresete között kirívó ellentétek mutatkoznak.

A további puhatolás során megtudtam, hogy még a vecsési őrsre történt bevonulásom előtt, Somogyi Elza szülésznő gyakran megfordult Báró Pál vecsési lakos lakásán és ugyanakkor mindig volt ott egy-egy vidéki fiatal nő is. Azt is megtudtam, hogy Báró és felesége között valami nézeteltérés volt és különváltak. Báróné elhagyta Báró Pált, Somogyi Elzához költözött, azóta nála lakik és vele olyan jóviszonyban van, hogy a szülésznő betegeihez is együtt járnak.

Báró Pál szomszédainál folytatott puhatolásaim során megtudtam, hogy Báróék a különválás óta haragban vannak, sőt gyűlölik egymást. A harag és gyűlölet természetesen velejárója a bosszú. Ezt akartam kiaknázni. Felkerestem Báró Pált. Ez nem járt eredménnyel. Éreztem, hogy sok mindent tud, de beszélni nem akar.

Báró Pál 1934 májusában megbetegedett és a pestujhelyi kórházba szállították. Távollétét kihasználva, újból felkerestem Báró Pál szomszédait, akik most már szabadon beszéltek, megerősítették azt az

eredeti értesülésemet, hogy hónapokkal azelőtt Somogyi Elza több ízben megfordult Báróék lakásán és ugyanakkor ott idegen fiatal nők néha napokig is tartózkodtak.

Megbízta a „B” egyént, hogy a kórházban levő Bárót látogassa meg és valami úton-módon legalább egy nő nevét tudja meg tőle, aki a lakásukon Somogyi Elzával egyidőben fordult meg. Báró még mindig tartózkodó volt és nem nyilatkozott. Nem csüggedtem, hanem más úton próbálkoztam. A „B” egyénem megtudta, hogy az egyik fiatal nő, aki egy ízben Báróéknál tartózkodott néhány napig és akit ott Somogyi Elza szülésznő is több ízben meglátogatott, Báró Pálnak valahonnan a vidékről levelet írt. Az a személy azonban, akitől a „B” egyén ezt az értesülést szerezte, nem tudta megmondani, hogy a levelet névszerint ki és honnan írta és mi volt a tartalma. Ezt megtudandó, a „B” egyént újból beküldtem a kórházba. Báró most már közlékenyebb volt. Elárulta, hogy tényleg kapott levelet és azt is megmondta, hogy a levél a lakásán hol található. Egyben azt üzenté, hogy szeretne velem beszélni. Azonnal felkerestem, de nem tudtam vele beszélni, mert látogatásom idejében súlyos állapotban eszméletlenül feküdt.

A „B” egyént megbízta, hogy a kérdéses levelet valami úton-módon szerezze meg. Ez sikerült is. A levelet egy Papos Márta nevű nő írta Gyöngyöspatáról. A levél tartalma semmitmondó volt. Gyöngyöspatáról tudtam, hogy színmagyar lakosságú. A levélben egy helyen előforduló Békásmegyer szó, az idegen hangzású név és a levél nem magyaros írály, Békásmegyerre terelték a figyelmemet. Egyidejűleg a nyomozó alosztálytól polgári ruhás nyomozó kivezenylését kértem. A nyomozó alosztályparancsnokság Karap Ferenc tiszthelyettes vezényelte ki, akit részletesen tájékoztattam és Békásmegyerre küldöttem, míg magam Horvát József III. csendőrrel, a pestujhelyi kórházban felkerestük Báró Pált. Eszméletlenül volt és most már mindent őszintén elmondott. Elmondta, hogy az elmúlt évben az ő lakásán Somogyi Elza az ő felesége segítségével négy idegen nő magzatát elhajtotta. A négy nő közül csupán Papos Márta nevét tudja a hozzá intézett levélből. Előadta azt is, hogy felesége üzel meivel nem értett egyet és ezért is vált el tőle. Báró beismerte készségének okait csak négy nap múlva tudtam meg, amikor arról értesültem, hogy a kórházban elhalt. Már utolsó látogatásom alkalmával is igen súlyos állapotban volt, ezért vallomását a községi előljáróság közreműködésével, jegyzőkönyvileg rögzítettem. A kórházból azonnal tovább mentünk Gyöngyöspatára. Ott megtudtam, hogy Papos Márta Hauer Frigyes és Hauer Lipót békásmegyeri lakosok alkalmazottja, Békásmegyeren lakik és Gyöngyöspatán az elmúlt év őszén, gyümölcsérés idejében, csak üzleti ügyben fordult meg.

A legközelebbi vonattal Békásmegyerre indultam, de útközben megtudtam, hogy Karap tiszthelyettes Papos Mártát időközben már őrizetbe vette és Vecsésre kísérte. Mi is egyenesen Vecsésre utaztunk és megkezdtük a kikérdezéseket. Papos Márta beismerte, hogy az egyik munkaadójától esett teherbe és kb. nyolchónapos magzatát is az ő felbujtására hajtatta el. Somogyi Elza szülésznőt egy csil-

laghegyi szülésznő ajánlotta nekik, aki maga a műtetre nem vállalkozott. Békásmegyerről munkaadója oldalkocsis motorkerékpárján jöttek a csillaghegyi szülésznő társaságában Vecsésre. Itt először Tót Józsefné vecsési lakos, majd pedig Boros Páléknál lakott összesen négy napig. Somogyi Elza mindkét lakáson egy-egy injekciót adott neki, amitől elvetélt. A beavatkozásoknál Báró Pálné mindkét alkalommal segédkezett. Hogy mennyibe került, nem tudja, mert a költségeket munkaadója fedezte.

A hosszú időn át tartó tervszerű nyomozómunka eredménye most bontakozott ki. Régi igazság, hogy a bajba jutott bűnöző nem kíméli a társait. Ezt használtuk ki. Összesen 10 magzatelhajtási esetet derítettünk ki. 4 gyanúsítottat elfogtunk, 18 személyt pedig feljelentettünk. Ezek között egy vecsési, egy pestszentlőrinci, egy csillaghegyi szülésznő és három budapesti orvos is szerepelt. A sikeres nyomozás megelőző hatása sem maradt el. Ez a nemzetvédelmi szempontból káros, bűnös foglalkozás Vecsésen és környékén, legalább is egyidőre, megszűnt.

A közbiztonsági szolgálat két lényeges ágazata a megelőző és a nyomozó szolgálat. E két szolgálatnak

szerves összefüggésben kell egymással működnie. A helyesen, lelkiismeretesen és hozzáértően kezelt megelőző szolgálat számára. A megelőző szolgálat során tesz szert a csendőr a helyi és személyi ismeretek zömére, alaposan megismeri a viszonyokat és sok, a közbiztonsági szolgálat szempontjából hasznos jelenséget észlel. Mindezeknek adott esetben a nyomozásnál kiváló hasznát veheti. A megelőző szolgálat során gyakran felmerülnek sejtések, gyanúk, hogy valahol valami nincsen rendben, de egyelőre nincsen olyan támpont, amely a nyílt fellépésre jogosítana. Ilyenkor a megelőző szolgálat teendőit kell célravezetően megszervezni és a kérdéses jelenség köré sűrűsíteni (les, „B” hálózat megszervezése, figyelés, bizalmas puhatolás). Ennek célja oly adatok egybegyűjtése, amelyek a felmerült gyanú valószínűsége vagy helyt nem állósága tekintetében megbízható tájékozást nyújthatnak, továbbá olyan támpontok megszerzése, amelyekből egy tervszerűen végrehajtott nyílt nyomozást lehet, a sikerre való kilátással, megindítani.

A magzatelhajtás jellemző az ilyen nyomozásokra. Nem lehet ajtóstól a házba törni. A nyílt fellépést mindig a megelőző szolgálat keretében kell alaposan előkészíteni.

A magzatelhajtás a B. T. K. szerint súlyos emberélet elleni bűncselekmény. Ezenfelül azonban súlyos bűn a magyar faj, nemzet és a magyar jövő ellen is. A magyar csendőr nem nézheti ölbetett kézzel, hogy körülötte a magyar nép fokozatosan fogy és pusztul. A leírt nyomozás a helyes eljárásra nézve mintaképpül szolgálhat.

**KIVIRULT A
KOKRÉTA**

A MAGYAR
ÚRIHÖLGYEK
VIRÁGMINTÁS
NYÁRI RUHÁJA

ÁRA **7.80** P-TŐL **14.80** P-IG

EGYEDÜLI ÁRUSÍTÓJA

Nagykovácsy
ÜZLETHÁZ

KOSSUTH LAJOS
UTCA
9

Idei újdonságaink szebbek mint valaha!

NAGY KÁROLY és uj és használt
VASVÁRY MIKLÓS Nádor-utca 30.
Távbeszélő: 126 - 243. **ÍRÓGÉPEK**

SZEMÜVEGEC, LÁTCSÓVEK, FÉNYKÉPEZŐGÉPEK és KELLÉKEK

legolcsóbban
besszereszetők

BARNA ANDOR

látzerspecialista. M. Kir. Honvédség, Mabi, Otba, Hév, Posta stb.
szerződéses szállítója, optikai és fotoszaküzletében. Budapest,
VI., Andrásy-út 26. Telefon: 318-546. (Operaház mellett) Vidékre
készséggel küld árajánlatot, foto vagy látéső árjegyzéket.

A Felvidék legnagyobb és
legolcsóbb cipő és harisnya
beszerzési karrása

CIKTA
KASSA, Fő-utca 33.

Lábpólási osztály, harisnya javítás, cipő javítás

Akkumulátorok

Szárazelemek

minden célra

Sziklai és Társa

Budapest, VII., Péterfy Sándor-utca 9.

Távbeszélő: 135 - 143.

A m. kir. Belügyminisztérium Rádióállomás,
A m. kir. Csendőrség szállítója.

HIREK

Csendőr-tízparancsolat.

A m. kir. csendőrség felügyelőjének javaslatára a honvédelmi miniszter úr a következő „Tízparancsolat”-ot adja ki a közeli napokban:

1. *Megemlékezzél arról, amivel Istenednek tartozol!*
2. *Én vagyok a Te hazád: Nagymagyarország!*
3. *Hűséged, becsületed, vitészséged nem eladó!*
4. *Légy erkölcsös, józanéletű, engedelmes!*
5. *Tiszteld előljáróidat, mint atyádat; szeresd bajtársadat, mint tenmagadat!*
6. *Tanulj és tudj; a tudás második fegyvered!*
7. *Védd a másét, a magadét ne pazarold!*
8. *Mögötted a törvény, előtted is az legyen!*
9. *Igaztalanul ne vádolj, fegyvered ártatlant ne bántson!*
10. *A család szentély; ha magadnak nincs, örökben megtalálad!*

A „Tízparancsolat” ott lesz ezentúl minden csendőrlaktanyában és ott lesz minden járőr jegyzékönyvecskéjében. Így rendelkezik a honvédelmi miniszter úr. Otthon és szolgálatban mindig a csendőr szeme előtt lesz, hogy még acélosabb hittel és jellemmel álljon őrt a helyén, ahol... „az ország közbiztonságának és nyugalmanak öre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese”!

Dicséreték. A budapesti I. csendőrkerület parancsnoka Péter János alhadnagyot, mert mint szakasparancsnok, 1940 március 18-án a ráckevei örskörletben bekövetkezett vízáradságnál a vagyonmentési és közbiztonsági szolgálatot kimagasló buzgalommal és lelkiismeretességgel irányította, melynek következtében kb. 28.000 pengő értékű ingó vagyont sikerült megmenteni, Lángi István alhadnagyot, mert mint szakasparancsnok, 1940 március 16-án és 28-án a Duna áradása alkalmával a tahiótfalui, szentendrei, szigetmonostori és csillaghegyi örskörletben bekövetkezett vízáradságnál alárendelt őrséit igen nagy szakértelemmel és fáradságot nem ismerő lelkesedéssel irányította, a községi előljáróságoknak pedig a kilakoltatás és vagyonmentés körül kimagasló kötelességtudással igen eredményesen segélyt nyújtott, Nagy Albert tiszthelyettest, mert mint őrsparancsnok, 1940 március 18-án a ráckevei örskörletben bekövetkezett vízáradságnál a vagyonmentési és közbiztonsági szolgálatot kimagasló buzgalommal, lelkiismeretességgel és igen nagy szakértelemmel irányította, melynek következtében kb. 28.000 pengő értékű ingó vagyont sikerült megmenteni, Konczai István tiszthelyettest, mert mint őrsparancsnok, 1940 április 17-én a dömsödi örskörletben bekövetkezett vízáradságnál a védőgát erősítési munkálatainak irányítása, a vagyonmentési és közbiztonsági szolgálat ellátása körül kimagasló buzgalommal és lelkiismeretességgel, igen nagy szakértelemmel működött közre, Hor-

pácsi Imre törzsörmezt, mert mint ideiglenes őrsparancsnokhelyettes, 1940 március 18-án a ráckevei örskörletben bekövetkezett vízáradságnál a vagyonmentési és közbiztonsági szolgálat ellátásánál kimagasló buzgalommal, lelkiismeretességgel és igen nagy szakértelemmel támogatta őrsparancsnokát, melynek következtében kb. 28.000 pengő értékű ingó vagyont sikerült megmenteni, Kiss Illés törzsörmezt, mert mint jv., 1940 március 17-én a csillaghegyi örskörletben bekövetkezett vízáradságnál az élet- és vagyonmentés terén fáradságot nem ismerő buzgalommal, igen eredményesen tevékenykedett és egy vízbe esett leányt egy tűzoltó segítségével a vízből kimentett, Somorú Mihály csendőrt, mert mint jv., 1940 március 24-én a püspökhatvani örskörletben bekövetkezett vízáradságnál Püspökhatvan községben éjnek idején, egy az árvíz által körülvevett lakásban bentrekedt polgári családot saját életének kockáztatásával megmentett és biztonságba helyezte — okirati dicséző elismerésben részesítette; Takó Ferenc őrmestert, mert mint jv., 1940 április 17-én a dömsödi örskörletben bekövetkezett vízáradságnál a védőgát-erősítési munkálatok irányítása, valamint a vagyonmentési munkálatok vezetésénél a közbiztonsági szolgálatot kimagasló buzgalommal, lelkiismeretességgel és igen nagy szakértelemmel, öntevékenyen végezte, Lőrincz András és Rákóczi József csendőröket, mint jv.-k, 1940 március 18-án a ráckevei örskörletben bekövetkezett vízáradságnál a vagyonmentési és közbiztonsági szolgálatot kimagasló buzgalommal, lelkiismeretességgel és igen nagy szakértelemmel öntevékenyen végezték, melynek következtében kb. 28.000 pengő értékű ingó vagyont sikerült megmenteni — nyilvánosan megdicsérte. A debreceni VI. csendőrkerület parancsnoka Szolnoki Lajos alhadnagyot azért, mert szolgálatát az utolsó 5 évben is mindenkor igen nagy pontossággal, nagy szorgalommal, lelkiismeretes odaadással, igen jó eredménnyel végezte, miáltal előjáróit hathatósan támogatta és bajtársainak igen jó példát mutatott — okirati dicséző elismerésben részesítette, Horváth Lajos II. tiszthelyettest, battonyai őrsparancsnokot azért, mert Battonyán a m. kir. 31. hv. zászlóalj felállítása alkalmával, amidőn az még laktanyával sem rendelkezett, a nehéz és körülményes egyénekenkénti beszállásolásnál, valamint a zlj. részére a polgári lakosságtól igénybevett lovak és járóművek előállításánál a zlj. pság-ot hathatósan támogatta, ezenkívül a felemelt állományú és a Felvidékről jött vegyes összetételű zlj. legénysége fegyelmének kialakításánál különösen azáltal működött eredményesen közre, hogy a helyi megelőző szolgálatokat célszerűen és helyesen vezényelte, melynek során a zászlóaljparancsnok felhívása alapján mindennemű feylemlenségeknek és szabálytalanságnak elejét vette — kerületi nyilvános dicséző elismerésben részesítette.

A m. kir. miskolci VII. honvéd hadtest parancsnokság Göggös Bálint tiszthelyettest a honvéd szervek kiválóan eredményes támogatásáért Hadtest parancsnoki dicséretben részesítette.

A hajdúszováti örs megdicsérése. Hajdúszovát község előljárósága a debreceni VI. csendőrkerületi parancsnoksághoz intézett beadványában a hajdúszováti örs legénységének azért, mert f. évi március hó 15-én a községet hirtelenlén ért árvízveszély idején és azt követően a veszély egész tartama alatt az örs minden egyes tagja — az odavezényelteteket is beleértve — lankadatlan kitartással és odaadással végezte szolgálati teendőit, miáltal az előljáróságot a veszély elhárításában hathatósan támogatta, — a legnagyobb elismerését és köszönetét fejezte ki. Különösen kiemelte a község előljárósága Gerecki Sándor tőrm. tevékenységét.

A debreceni VI. csendőrkerület parancsnoka megelégedéssel vette tudomásul a községi előljáróság háláját és köszönetét s ezért az örsön ez alkalommal szolgálatot teljesített összes csendőröknek buzgó szolgálatteljesítésükért dicséző elismerését fejezte ki.

Fegyverhasználat. A miskolci csendőr-nyomozó alosztály állományából június 10-én, Gedei Béla megszökött gyalogos elfogására kivezényelt Keresztes János tiszthelyettes polgáriruhás nyomozó Miskolcon, — mivel az üldözött feléje többször követ dobott — pisztolyából egy eredménytelen lövést tett. Gedei gyalogost a járőr elfogta és az illetékes katonai parancsnokságnak átadta.

Fegyverhasználat. Június 18-án Fábian József, az ilosvai örs állományába tartozó csendőrt szolgálaton kívül Cseborra Ferenc ilosvai lakos pusztakézzelel megtámadta. A támadó ellen Fábian csendőr kardfegyvert használt, minek következtében támadó a balkéz kisujján és jobb lapockáján súlyo-

MIÉRT

választja a legtöbb
vevő a

CONTINENTAL

hordozható (portable) írógépet?

MERT:

megbízható és elpusztíthatatlan;
nemes - pótanyagoktól mentes -
acélból készült alkatrészeit gondos
munkáskezek alkotják tökéletes
géppé; nemcsak ujkorában ír szépen,
de írása hosszú esztendőkre erős
használata után is tiszta és egyen-
letes. Járása halk.

MÉGSEM DRÁGÁBB, amellettt igen
kedvező részletfizetésre is kapható.

ARA SZIGORÚAN SZABOTT!

Kapható igen sok megbízható író-
gépkereskedőnél és a magyar-
országi vezérképviselőnél:

GOÛ ÉS KOVALSZKY

Budapest, V., Nádor-utca 11. sz.

san, de nem életveszélyesen megsérült. Fábián csendőrt Cseborá azért támadta meg, mert Fábián csendőr felszólította, hogy menjen tüzet oltani, ki ezt megtagadta és Fábián csendőr ruháját támadó szándékából megragadta. A kivizsgálás megtörtént.

Csendőregyén megsérülése. Június 13-án a bönnyréta-lapi örsről tábori csendőri szolgálatra vezényelt *Kokas János* csendőrből állott járőr Nyiregyházán az úttestről a járdára tért azért, hogy az úttesten menetelő 40-50 nagyméretű katonai vonatosztag elvonulását ne akadályozza. Kokas csendőrnek a nyírvidéki helyiérdekű vasút vágányán kellett keresztül mennie. Kokas csendőrt a vonatesapat nagy zörgésétől amúgyis észre nem vehetően közeledő helyiérdekű vonat elkapta és az arcán lényegtelen sérülést okozott, oldalbordája pedig eltört. Kokas csendőrt a Szabolcsme-gyei Erzsébet-kórházba szállították. Az ügyben a kivizsgálás megtörtént.

Kényszerítő eszköz alkalmazása. Június 1-én 300-350 kubikummunkás érkezett az ujszászi vasútállomásra, kik Jászládányba akartak tovább utazni. Mivel a Budapestről Ujszászra érkező vonat késéssel érkezett, az állomásfőnök a jászládányi vonatot elindította. Amikor a kubikusok megtudták, hogy a jászládányi vonat már elment, az állomásfőnöki iroda elé csoportosultak és követelték, hogy az állomásfőnök vonatot indíttson Jászládányba, hogy azzal ők hazautazhassanak. Az állomáson levő 2 főből állott járőr az állomásfőnök segítségére sietett, a járőr közben még az örsről 3 fő segítséget is kapott, a tömeget, mivel azok a figyelmeztetés dacára sem távoztak el az állomásfőnöki iroda elől, kényszerítőeszköz alkalmazásával puskatusa használatával eltávolította. A tömeget izgató Jász Mihály budapesti lakos szabósegédet és Rózsa Mihály jászládányi lakos kubikust az örs hatósági közeg elleni erőszak miatt feljelentette. Sebesülés sem a járőr, sem pedig a munkások részéről nem történt.

Rossz motozás eredménye. A jászfényszaru-i örs állománya-ba tartozó egyik járőr június 16-án Schulpin Iván orosz állampolgár jászfényszaru-i lakost erőszakos nemiközösülés büntette miatt elfogta. Gyanúsítottat lakásáról való elindulása előtt a járőr megmotozta és attól egy borotvát, zsebké-

EMERGÉ

a t ö k é l e t e s g u m i á r u k v é d j e g y e l

Magyar Ruggyantaárugyár R.-T.

Közel 50 éves gyártási tapasztalat

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmák, szijazatok,
nyergek, tölténytáskák,
pisztolytáskák fényezésére
és ápolására.

és egy borotva-fenősziját elvett és azután megbilincselte. Kisérés közben, amint járőr gyanúsítottal a Jászfényszarú község határában levő Galga-hídhöz ért, a híd korlátja alatt való átbujás közben gyanúsított egy még nála maradt borotvával nyakát elmetszette. A sérülés súlyos, de nem életveszélyes. Gyanúsítottat a jászberényi Erzsébetkórházba szállították. A kivizsgálás megtörtént.

Határöntúli esemény. A nyírbéteki örskörlethez tartozó Penészlek község határában a Gorove-tanya közelében levő 79. számú román figyelőhelyről, az úttól kb. 300 méter távolságra a határvonalon portyázó magyar határőrszolgák járőrre a román granicsárok 4 puskalövést adtak. A lövések nem találtak. A két főből álló határőrszolgák járőr szintén lövéssel válaszolt, minek eredményeként a figyelőből a figyelőt kilőtték.

A csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott jutalékok. A szombathelyi III. kerületben: Kovács János törzsőrmester és Magyar József csendőr együtt 1 P; Timár József törzsőrmester és Orbán István őrmester együtt 2 P 50 f, Vincze György törzsőrmester, Horváth József és Hortobágyi József csendőrök együtt 2 P 49 f, Tóth Ferenc IV. és Németh Lajos II. törzsőrmesterek együtt 5 P 66 f, Sümegi Ferenc tiszthelyettes 2 P 48 f, Tóth Ferenc őrmester és Baracsi József csendőr együtt 50 P, Marosközi Géza tiszthelyettes és Bencze Lajos csendőr együtt 16 P 78 f, Havasi István tiszthelyettes és Cserháti István csendőr együtt 4 P 98 f, Markó István törzsőrmester és Szalai Mihály őrmester együtt 8 P 98 f, Borsódi Kálmán tiszthelyettes, Bérces Lajos törzsőrmester és Borsos Imre prb.-csendőr együtt 9 P 90 f tettenérii és feljelentési jutalékokban részesültek. A jutalékok valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A felajánlott összegeket a honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Csendőrségi Közlöny 13. szám. Szabályrendeletek. Dohányjövédékre vonatkozó egyes jogszabályok módosítása és kiegészítése. Visszacsatolt kárpátaljai területen ipart (kereskedést) üzök jogosítványainak felülvizsgálata. Zsidók csoportos kivándorlásának engedélyezése. Kivételes hatalom újabb meghosszabbításának közhírrététele. Egyes mezőgazdasági termények és termékek forgalmának korlátozása. 7/31. M. géppuska és 31. M. golyószóró rendszeresítése. Vitéz Nagybányai Horthy Miklós Magyarország Kormányzója 20. évi országglása emlékére létesült jubileumi segélyalapítvány. Csendőrlégénység ideiglenes szabadságolására vonatkozó határozványok módosítása. Havidíj- és csendőrségi pótdíj-fokozatokba való besorolása a csendőrség tisztjeinek 1940. május 1-ével. Történeti vásárlásáról szóló rendelet módosítása. Folyamrendezeti tennivalók ellátásáról szóló 71.900/1939. B. M. számú rendelet módosítása. Révhatóságok nyilvántartási jelzőbetűinek újabb megállapításáról szóló rendelet kiegészítése. Elhelyezési kimutatás helyesbítése. 1940. évre az általános halászlát tilalom megállapítása. Búza kiállításának kivételes megállapítása. Borjú- és sertéshús tekintetében a hústalan napok kiterjesztése. Egyes mezőgazdasági termények és termékek forgalmának korlátozása. Ásványolajter-

mék portalanításra felhasználásának eltiltása. Textilárak előállításának, forgalmának és felhasználásának újabb szabályozása. Zár alá vett gumicikkek forgalombahozatala és a gumihulladékok megsemmisítésének eltiltása.

Honvédségünk — büszkeségünk

című képsorozatot adott ki a Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetsége (Mefhosz). Ezeknek célja a nemzetnevelés és a honvédség népszerűsítése, a katonai fegyelem és szellem fokozottabb kifejlesztése.

A művészi kivitelű képsorozat szerzői Mindszenti Bertalan és Varsányi Ferenc m. kir. főhadnagyk, festőművészek. A sorozat 12 plakátnagyságú képben a honvédség különböző fegyvernemeit örökíti meg, ú. m. 1. Magyarország Kormányzója hadseregszemlén, 2. Leszállás ejtőernyővel, 3. Tüzelő géppuska, 4. Gyalogsági kézitusa, 5. Légvédelmi tüzéség harcban, 6. Harckocsi támadás, 7. Tüzéség tüzelőállásban, 8. Repülő-támadás, 9. Fényszóró felderítés, 10. Lovasság előnyomulása, 11. Lángszórósok, 12. Harckocsi előnyomulás.

A képek lemezre ragasztva, hatszínű nyomásban, kifüggesztésre kész állapotban kerülnek szállításra. A m. kir. honvédelmi miniszter a képek terjesztését 68.462/1939. sz. a. engedélyezte.

ÚJ TÉRKÉPEK

Irodák, autók, csendőrség, katonák számára
KOKAI LAJOS-nál Budapest, IV., Kamermayer-utca 3.
 A M. Kir. Honvéd Térképesseti Távközlési- 189-444 és 189-464.
 Intézet főbizományosa. Áttekintő-lap, szakárjegyzék ingyen!

Lábizzadás

ellen 30 évnél régebben használják sikerrel a m. kir. csendőrök a MOLNÁR-féle

SUDORÁN-t

Birtos hatását több száz elismerő le-
 véligazolja. Ezidén is küldtem minden
 őrsnek leírást és megrendelő lapot.

Ára tégelyenkint 1 P 50, négy tégely meg-
 rendelésénél bérmentve, hat és több tégely-
 nél ezenkívül 15% engedményt nyújtok.

Molnár János
 gyógyszerész laboratoriuma,
BOZSOK (Vas megye)

CSENDŐRJÁRŐR

ÉJJELI PORTYÁZÁSAIN CSAK

PERTRIX

ELEMEL VILÁGÍTSON.

MINDEN SZAKÜZLETBEN KAPHATÓ

A teljes képsorozat ára 60.— P, mely összeg szál-
lításkor fizetendő a szövetségnél, Budapest, Hőgyes
Endre-u. 13. Csekk számla: 1388.

A sorozat egyik képét (4.) itt bemutatjuk.

Repülő-regény pályázat. A Magyar Szárnyak repülésügyi folyóirat, amely a Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával jelenik meg, a nagyközönséget és az ifjúságot is érdeklő repülőregény megírására pályázatot hirdet. Ezzel a pályázattal a fiatal magyar írógárdát öhajtja a lap a nemzeti repülésügynek megnyerni. A regény tárgyát a pályázó éppen ezért szabadon választhatja, de a munka központjában csak a repülésügy állhat. A pályamű terjedelme 30–35 géppel írt oldal (miniszterpapír nagyságon, oldalankint kb. 35 sor) legyen. A jelíges levéllel ellátott pályázatok augusztus 15-ig küldendők be a Magyar Szárnyak szerkesztőségébe (Budapest, VIII., Üllői-út 12.). Az első pályadíj 200 pengő, a második 100 pengő és a harmadik 50 pengő. A pályadíjas műveknek kiadására vonatkozó szerzői jog a díj kifizetésével a Magyar Szárnyakra száll át. A pályázat eredményét szeptember hó folyamán lapunkban is közöljük.

Keresik Horváth Lajos törzsrőmestert, aki a lenti őrsön kb. 11 évig szolgált. Keresi Molnár József I. törzsrőmester, Ercsi.

SZEMÉLYI HÍREK.

Új szakaszparancsnok. A székesfehérvári II. kerületben: **Kuti József** tiszthelyettes a tatai 3. szakaszparancsnoki teendők ellátásával megbízott.

Új őrsparancsnokok: a budapesti I. kerületben: **Rábai Gábor** tiszthelyettes; a pécsi IV. kerületben: **Kovács Sándor I.**, **Bérezes Lajos**, **Kecskés Pál**, **Nagy József III.**, **Székely József**, **Fehér Károly**, **Papp Kálmán**, **Osaba József**, **Balázs Imre**, **Halmi János**, **Nagy Sándor I.**, **Bécsi István**, **Jakabfi József** tiszthelyettesek; a kassai VIII. kerületben: **Gyüre Mátyas**, **Pelei János** és **Kiss Sándor I.** tiszthelyettesek őrsparancsnokokká kinevezettek.

Alcsoportvezetői kinevezés: a szombathelyi III. kerületben: **Imrei József** tiszthelyettes alcsoportvezetőül kinevezett.

Előléptek: alhadnaggyá a kassai VIII. kerületben: **Farkas Sándor** szv. tiszthelyettes, őrmesterré: a miskolci VII. kerületben **Iski János** csendőr.

Véglegesítették: a székesfehérvári II. kerületben: **Szabó Árpád**, **Hauzer János**, **Bus Antal**, **Kovács József II.**, **Tóth József III.**, **Tóth Béla**, **Tömördi József**, **Schweighardt György**, **Csató Árpád**, **Fekete István**, **Nagy Károly**, **Kiss János II.**, **Törzsök Sándor**, **Domonkos József**, **Horváth István V.**, **Zsigmond Dezső**, **Lukácsi Imre**, **Szili Dénes**; a pécsi IV. kerületben: **Fazekas István**, **Füredi Nándor**, **Tóth Ferenc IV.**, **Csuka László**, **Czakó György**, **Bihal Ferenc**, **Nagy József IX.**, **Baracsi Sándor**, **Jäger József**, **Tarr Mihály**, **Schváb Sándor**, **Horváth Lajos VI.**, **Herczeg András**, **Kalmár Márton**, **Benkó József**, **vitéz Papp Ferenc**, **Polgár Gyula**, **Bálint Imre**, **Kasziba József**, **Gombos Gyula**, **Vörös János**, **Bárony Gyula**, **Takács Lajos**, **Móger József**, **Forintos János**, **Balázsi Gyula**, **Miklósy György**, **Pölöskei Vilmos**, **Koppányi Jenő**, **Rempert József**, **Dávid András**, **Pungor János**, **Filipivits Lajos**, **Jancsi Lajos**, **vitéz Hompó László**, **Solymosi (Schmolcer) József**, **Kiss József VII.**, **Keszler István**, **Németi László I.**, **Kürti Tibor**, **Keserő Lajos**, **Szávics István**, **Monori József**, **Gajdon Dezső**, **Malina Károly**, **Sütő Ernő I.**, **Szegő Sándor**, **Franck Henrik**, **Bodnár Mihály**, **Vecsei József**, **Magyar János**, **Almási István**, **Káldy József**, **Sütő Ernő II.**; a debreceni VI. kerületben: **Kisntezsanyi József**, **Sasvári (Sitku) János**, **Ragyák István**, **Szöllősi Mihály**, **Papp György**, **Gönczy István**, **Szücs Bertalan**, **Zöld János**, **Csüllög Ferenc**, **Furka György**, **G. Kiss Lajos**, **Kormányos István**, **Kőszó Mihály**, **Ormándi Antal**, **Süli János**, **Szegő Ferenc**; a miskolci VII. kerületben: **Urbanesik Lajos**, **Kis András**, **Vida-Szabó Antal**, **Liptai István**, **Horváth János**, **Szabó József**, **Juhász Ferenc**, **Bagi Lajos**, a kassai VIII. kerületben: **Mészáros János** csendőr a próbaszolgálati idő letöltése után.

Házasságot kötöttek: a budapesti I. kerületben: **Bakonyi Béla** tiszthelyettes **Tóth Teréziával** Budapesten, **Egerszegi Zsigmond** tiszthelyettes **Klában** Máriával **Sajószentpéteren**, **Bálint Géza** tiszthelyettes **Hadi Annával** **Budatétényben**; a pécsi IV. kerületben **Szabó Béla** szv. alhadnagy **Pénzes Iónával** **Pécsett**; a miskolci VII. kerületben **Buzás József** tiszthelyettes **Bozsik Katalinnal** **Mezőkövesden**, **Gólya József** őrmester **Gömöri Rebekával** **Átányon**; a kassai VII. kerületben: **Poór Pál** törzsrőmester **Kővári Erzsébet**tel **Demecesterben**, **Lőrincz Ferenc** őrmester **Lakatos Margittal** **Szőregben**, **Kolozs Sándor** őrmester **Faragó Juliannával** **Hajdúböszörményben**, **Papp József VI.** őrmester **Nagy Iónával** **Balatonlellén**, **Nyári Pál** törzsrőmester **Domoki Juliannával** **Kecskeméten**.

Vitéz Poltáry Vilmos ezredes, a szombathelyi csendőrkerület parancsnoka és poltári **Kovács Margit** leányát, **Sárit**, június 27-én vezette ottárhoz **Szombathelyen dr. Szimonisz László** honvédfőorvos.

Előléptetéséhez gratulálunk!

További gyors előrehaladást és eredményes munkát kívánunk Önnek, amelyben megbízható, hűséges munkatársra lesz Önnek Continental írógépünk, melyet mérsékelten szabott, kedvezményes árban, kényelmes részletfizetésre is megvásárolhat.

GOÛ és KOVALSZKY

Budapest, V., Nádor-utca 11.

Tüzelőanyagot

elsőrendű minőségben, méltányos áron, kedvező fizetési feltételek mellett pontosan szállít

Bierbauer Ádám

Szombathely, Magyar-u. 1. Tel: 76.

PAOR IMRE

autógumi körvulkanizáló üzem

Budapest, II., Fő-utca 45-47. sz.

TÁVBESZÉLŐ 152-151. SZÁM.

BUTOR

kombináltak, hálók, recamiernarmítarák, konyhák, előszobabutorok állandóan raktáron. Tervek szerinti készítt:

Ily. Panucz György

tervező, iparművész, műasztalos
Budapest, VIII., Nenyérmő-utca 6. sz.

Legjobb, legmegbízhatóbb beszerzési forrás

Női - Férfi - bébi fehérnemű és menyasszonyi kelengyékben

Mahunka Ferenc

V., Erzsébet-tér 2. Tel: 387-115.

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTOROK NAGY VÁLASZTÉKBAN RÉSZLETRE IS KAPHATÓK. SAJÁT MŰHELYEK.

Poór Vincze,

BUDAPEST, Király-utca 77. sz.

GÁCS EDÉNYGYÁR

INTÉZETEK, KÓRHÁZAK, KÁVÉHÁZAK, ÉTKEZDEK, VENDEGLŐK, CUKRASZDAK, HÁZTARTÁSOK LEGELŐNYÖSEBB BESZERZÉSI FORRÁSA

BUDAPEST, VIII., ÓR-UTCA 4. TELEFON: 336-644

Született: a budapesti I. kerületben: Szenté Géza tiszthelyettes feleségének Géza-Miklós fia, Tóth Adam törzsőrmester feleségének László-András fia, Bárány Dezső tiszthelyettes feleségének Katalin leánya; a székesfehérvári II. kerületben: Halmos József tiszthelyettes feleségének József-Gábor-Rudolf fia, Zsámbok János törzsőrmester feleségének János fia, Várhalmos György törzsőrmester feleségének Mária-Terézia leánya, Horváth Jenő törzsőrmester feleségének Margit leánya, Szekeres Lajos I. törzsőrmester feleségének Lajos-István fia, Balogh János törzsőrmester feleségének Mária leánya, Fülöp József törzsőrmester feleségének József fia, Németh György II. törzsőrmester feleségének Attila-István fia, Vereves Dániel tiszthelyettes feleségének Éva-Katalin leánya, Kapoly Mihály törzsőrmester feleségének Mária-Julianna leánya, Tóth Károly II. törzsőrmester feleségének Mária-Anna leánya; a szombathelyi III. kerületben: Pál József törzsőrmester feleségének Jolán-Irén leánya; a pécsi IV. kerületben: Nagy József III. tiszthelyettes feleségének Mária-Valéria-Margit leánya, Honos Antal törzsőrmester feleségének Rozália-Melinda leánya, Bőjte Elek törzsőrmester feleségének Mária-Zsuzsanna leánya, Csértó József tiszthelyettes feleségének Zoltán-Árpád-Antal fia; a miskolci VII. kerületben: Máté Mihály törzsőrmester feleségének Éva-Rozália leánya, Bodó Kálmán törzsőrmester v. feleségének Béla-Gyula-János fia; a kassai VIII. kerületben: Lakatos Imre törzsőrmester feleségének Imre fia, Németh József IX. törzsőrmester feleségének Eleonóra-Anna leánya, Karádi József tiszthelyettes feleségének Ilona leánya, vitéz Németh András tiszthelyettes feleségének Klára-Magdolna leánya, Sziklás Ferenc törzsőrmester feleségének Erzsébet leánya, Várnagy Imre I. törzsőrmester feleségének Imre-Mihály fia, Somon Lajos tiszthelyettes feleségének Lajos fia, Szabados Dániel törzsőrmester feleségének Edit-Éva leánya, Szalóki Ferenc törzsőrmester feleségének Ferenc-Imre fia.

Halálozás: Kiss Sándor II. törzsőrmester Julianna leánya Hajdudorogon, Farnóti Albert törzsőrmester Ilona-Margit-Anna leánya Enyiekén meghalt.

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átsziszoltságának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan, vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímezett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteltdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem

DOXA

**A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.**

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRA!

Magyar Acélárugyár Rt.

BUDAPEST, XIII., VÁCI-ÚT 95. — TELEFON: *292—317.
Bugógyár. — Autó- és Motoralkatrészgyár. — Kovács és présmű.
Acélesőmű. — Szerszámgyár. — Sav- és hőálló acél.

Csipak József

konfekciós üzeme

Budapest, XIV., Telepes-utca 102. szám. Telefon: 296-340.

„TIGRIS” fehérműipar

BUDAPEST, V., Bálvány-u. 18. Telefon: 111-132.
SZÜCS MÁRTA

Honvédkincstári szállító

Igyunk Kneipp malátakávé!

Ezt Kneipp maga adta az emberiségnek

felől meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem trunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a Csendőrlexikon rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, a nyugállományú csendőrtisztek részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrtisztek részére az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólapon 3. és 4. oldalán nyomtatott levelezőlapon tegyék.

Származás. Valószínű, hogy a házassági anyakönyvi kivonatba tévesen jegyezték be arája apai nagyanyjának születési helyét. Szerezze be a halotti anyakönyvi kivonatot is, esetleg abból kitűnik a születési hely. Ha nem találja így sem, terjessze elő a községi eljáróság igazolványát s jelentse a hiányzó anyakönyvi kivonat beszerzésének akadályát. Tudunk olyan eseteket is, amikor római katolikusnak vélt nagyszülőt a gör. keleti egyháznál kereszteltek meg. Ajánljuk tehát a többi egyházak anyakönyvének átvizsgálását is, de nemcsak a házassági (vagy halotti) anyakönyvi kivonatban feltüntetett születési (elhalálozási) évek megfelelően, hanem azt megelőzően is jó néhány évre (még 5. sőt 10 évre is), mert a kor bejegyzése bemondás alapján történt.

Szárnyírnok. Áthelyezés alkalmából menetlevél csak egy ízben vehető igénybe. Ezt Ön a családjá nélkül történt bevonulásakor meg is tette, később már arra nem volt igénye. Tekintve azonban azt, hogy azonnali bevonulását rendelték el s így átköltözködni nem tudott, a B. M. úrtól kérheti, hogy az átköltözések felmerült utazási költségét méltányosságból megtérítsék.

12.222. Dohányelárusító jogra elsősorban a hadirokkantak, hadiözvegyek és a hadiárvaik igényjogosultak s csak utánuk következnek a nyugállományú állami alkalmazottak, akik pl. rokkantságuk miatt mentek nyugdíjba. Az elsősorban igényjogosult igénylők száma igen nagy s minthogy ezek is csak a megüresedett helyek arányában jutnak hozzá a joghoz, nem sok reménye lehet Önnek. A kérvényt a pénzügyminiszter úrhoz kell benyújtani (Budapest, Iskola-utca 13.), megjelölve benne a helyet is, ahová az elárusító jogot kéri. Minthogy az elárusítók száma amúgyis igen nagy, új jogot nem adnak s így új helyre a jog nem is kérhető. A kérvényhez csatolni kell erkölcsi bizonyítványt, szegénységi bizonyítványt, állampolgársági vagy illetőségi bizonyítványt, nyugdíjas voltának, nyugdíjának és rokkantságának igazolását, végül keresztény származásának igazolását.

Hiány. Szolgálaton kívül nyáron az összes legénység fehér vászonpantallót viselhet. Ezt mondja az Öltözeti táblázat „Egyszerű öltözet“ fejezetének „Megjegyzések“ rovatában a 4. b) pont.

Igazság. A cselekmény nem képez semmit, ellenben tanulság arra, hogy váltót soha többé senkinek ne írjon alá. Ha az adósnak vagyona van, vagy a nyugdíján kívül más jövedelme, akkor a kezések az általuk befizetett váltóösszeg erejéig polgári peres úton kártérítési keresetet indíthatnak. Ha az illető vagyontalan, akkor bizony megfizetik a keserű tandíjat a kezések.

Örökség. Az örökbe fogadott gyermek jogai általában ugyanazok, mint az édesgyermeké. Az örökség is őt illeti meg és nem a távoli rokonokat. Ezen a pereskedés sem segít, természetes azonban, hogy az esetleges per kimenetelét nem mondhatjuk meg.

Ajándék. Jelentse a kerületi parancsnokságnak s kérje jogosultságának megvizsgálását.

FÉNYKÉPEZÉSHEZ

KODAK FILM

MINDIG A LEGJOBB ÉS LEGMEGBÍZHATÓBB!

FÉNYKÉPÉSZETI ÉS OPTIKAI CIKKEK
ZSOLDOS KÁROLY

CÉGTŐL VEGYEN

ÖSKERESZTÉNY CÉG

BPEST, VI, VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 17. BAZILIKÁVAL SZEMBEN

TEL. 11-25-62

IRIBON

RUHÁZATI RT.

Jó minőségű ruházati cikkek jelenleg is
ELŐNYÖS FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. T. 139-281 és 131-297

33.333. 1. A kerékpár vasúti szállításának költsége nem illeti meg. 2. A szárny szolgálatvezető felszerelése ugyanaz, mint a szakasparancsnokoké, felvén helyettesíteni is hivatott azokat.

Balaton. Olvassa el lapunk 1939. évi 17. számának 615. oldalán „Remény” jellegű üzenetünket. Ajánljuk, hogy érdeklődjék a járási katonai parancsnokságnál is.

Vihorlát. Ha az osztályparancsnokság Önt bírta meg, akkor a másikkal szemben is Ön a járőrvezető. A nevét írja gondosan, olvashatóan. Önt nem Bénes"-nek hívják.

Hámor. Amikor Ön rendes tagja lett a közzéadónak, a vagyonrész 152 pengő volt. Ez az irányadó, ezt az összeget kell befizetnie akár egyösszegben, akár havi törlesztéssel. Hogy közben 210 pengőre emelkedett a vagyonrész — amikor Ön a 152 pengőből még csak 100 pengőt törlesztett — nem befolyásolja a jelzett fizetési kötelezettségét. Távolléte alatt a tagsága szünetel. L! Cs—20. Határozmányok 17. pontját. Bevonulása után nem kell új becslést végezni. Ha távolléte alatt a vagyonrész (a 210 pengő) emelkedett, bevonulásakor a különbözetet be kell fizetnie, viszont ha csökkent, Ön kapja meg a különbözetet.

18631. A Csernus név jellegzetesen szláv eredetű, mégpedig a „fekete” jelentésű szláv „cernyj” szó „-s” képzős származéka. Megváltoztatása kizáratos. A felvenni szándékolt nevet kérheti, nem szerepel a védett nevek között.

K. M. Debrecen. T. F. Kassa. Szívesen adtuk, megértelmelték.

Moson. Sallóvölgyi Békeffy Ferenc őrnagy címe: Budapest, I. Ferenc József lovassági laktanya. A katonai szolgálati idő igazolására névze üzeneteket talál 1939. évfolyamunk 835. és 1940. évfolyamunk 269. és 364. lapoldalain. A vasmegeyi katonai parancsnoksághoz is írhat Szombathelyre.

Károlymagaslat. 1. Két Horváth Imre törzsőrmester szolgálat, az egyik Nagyorosziiban, a másik Tarjánban. 2. Áttekinthetőbb a feljelentés akkor, ha valamennyi címszót aláhúzzuk, ezért helyesebb ez. 3. Polgári ruhában nem járhat, míg ténylegesen szolgál, akár fürdőhelyen, akárhol van. Olvassa el a Szut. 210. pontját.

A hazáért. Ha a járőrvezetői tanfolyamon egy tantárgyból kapott csak meg nem felelő osztályzatot, pótvizsgára bocsátásra figyelembe jöhet. A Cs—8/a. utasítás illyirányú helyesbítésére is sor kerül majd. Addig is megkísérlelheti kérni a H. M. úrtól.

Öserdő. Ha a szerződése úgy szól, hogy be kell erdősítenie a földjét, ez alól felmentést csak abban az esetben

kaphat esetleg, ha bizonyítani tudja, hogy az erdőt 1933. december 31. előtt irtották ki. A kérvényt a F. M. úrhoz (I. osztály) kell előterjeszteni.

77.777. Az idegen nyelven kiállított okmányokat lefordítás nélkül előterjesztheti. A bélyegilletékre nézve olvassa el a folyó évi II. Cs. K-ben közzétett 74.524/eln. 20.—1940. számú H. M. körrendeletet.

Vita. A rangmeghatározásnál figyelembe veendő körülményeket megtalálják az előléptetési szabály (18.250/eln. VI. c. 1935. sz. B. M. körrend.) 9. pontjában.

Már késő. Ha a betegsége nem olyan természetű, hogy felülvizsgálat útján távozhat, akkor meg kell várnia kötelezőjének lejártát. Leveleiből úgy látjuk, hogy túlságosan érzékeny lelkületű, a kelleténél sokkal többet foglalkozik magával, valósággal rágócsik azokon a kellemetlenségeken és nehézségeken, amelyek az élet tartozékai s melyekből mindenkinek kijut, az egyik embernek több, a másikkal kevesebb. Vallásos ember hittel viseli ezeket, tudva azt, hogy a sorsát senki sem maga választja, ellenben elviselni mindenkinek kötelessége. Katonának erősebb lélekkel kell fogadnia a csalódásokat. Éppen a katonának kell legjobban tudnia, hogy mindenki nem érhet el mindent. Nem is ezen fordul meg a megelégedettség, hanem — amint már mondtuk — azon, hogy dolgozzunk becsülettel akkor is, ha magunknak éppen nincs is haszna belőle. Sajnálunk, ha igaz bajtársi érzésből fakadó szavainkat nem értené meg és tovább győtrődne olyan dolgokon, melyeken úgysem segíthet s melyek világért sem olyan keserűek, amilyeneknek Ön érzi. Mindezt multkori üzenetünkben is megmondtuk, mást most se mondhatunk és mást senki se mondhat.

Sz. eső. Püspökhatvan. Az erdőtisztek és az erdőőrök fegyvertartására vonatkozóan részletes felvilágosítást adtunk az 1939. évi 5. számunk 173. oldalán F. S. jelige alatt. Az ott tárgyalt rendelkezések azonban csak a felesketett erdőtisztokra és erdőőrökre vonatkoznak. Ha a napidíjasként alkalmazott erdőőrgyakornok nincs felesketve, reánézve az általános fegyvertartási szabályok mértékadók, vagyis fegyvertartási engedélyt kell szereznie és fegyverigazolványilletéket kell fizetnie az 5007/1924. P. M. rendelet szerint.

Kassa. 1. Lekszikonváltást kap. 2. A talált dolog tulajdonjogának megszerzésére vonatkozólag olvassa el a Pinczés-féle Btk. (1940. évi kiadás) 766. oldalán levő magyarazatot.

T. B. őrm. Oros. A Pinczés-féle Btk. III. kötete, amely a kihágásokat fogja tartalmazni, a rendkívüli viszonyok következtében előállott papírbeszerzési nehézségek miatt, a terve-

BERTALANNÉ

KERESZTÉNYBÚTORSZALON

Bálók, ebédlők, kombinált szobák, konyhák, előszobák, kárpitos különlegességek. FIZETÉSI KEDVEZMÉNYEK! A BAROSS SZÖVETSÉG TAGJA

Budapest, Rákóczi-út 82. L. em. Telefon: 140-909. Díjtalan árajánlat

FOTO - KINO
laboratóriumi munkák
PEJTSIK
BUDAPEST IV., VÁROSHÁZ U. 4.
TELEFON: 18-93-14.

Üzletet nyitottam Budapest, BAROSS-TÉR 4. szám alatt
felszerelési cikkekben
HOKSÁRI JÓZSEF

Fényképezzen anyaggal!

Continental írógépek képviselése
JUHÁSZ IMRE
SZÉKESFEHÉRVÁR, Rákóczi-u. 2.
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

ZALKA LAJOS
EGYENRUHÁZAT SZÉKESFEHÉRVÁR, Színház épület.
FELSZERELÉSI CIKKEK — TELEFONSZÁM: 8-12. —
URI SZABÓSÁG A magyar királyi csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

BUTORT csak **ROYALNÁL** végy
Baross-utca 34.
Részletre is! Budapest

zett időre nem jelenhetett meg, reméljük azonban, hogy még a folyó évben megjelenhetik. A kötet tartalmazni fogja a teljes kihágási büntető törvénykönyvet és ezenkívül az összes jogszabályokat, amelyek a csendőr szolgálati körébe vágó kihágásokat állapítanak meg. Azt ajánljuk, várja meg ennek a könyvnek a megjelenését, mert ez kifejezetten a csendőrség számára készül és a jogszabályokon kívül számos olyan csendőrségi gyakorlati útmutatást is fog tartalmazni, amelyet másutt nem talál meg. A jelenleg forgalomban lévő kihágási szakkönyvek vagy régi kiadásúak, tehát elavultak, vagy pedig nem a csendőr számára, hanem többnyire rendőri büntetőbírák számára készültek, ezeket tehát a csendőr legfeljebb csak szükségéből használhatja.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Fénykép-pályázatunk állandó!

Június 18-i ünnepi számunk képes melléklete fényképező bajtársaink szorgalmát és hozzáértését dicséri!

K. Gy. Bodajk. Igen jó gépe van, a képek is jók, de még nem nekünk valók, „A szabadban való oktatás” így képen nem egészen érthető, a másik képen nincs elég érdekesség. Bizonyára kapunk még Öntől a csendőreltből vett jó képeket.

T. I. Huszt. Az igazoltatásról már több képet közöltünk, ez nem mond újat. A másik kép jó volna, ha az orvhalászás is látható lenne. A képek egyébként sokszorosításra nem alkalmasak.

Fűzfa. Hely hiányában csak kivételesen és csak igen jó verset közölhetünk. Verselő tehetségét átlagosnak mondhatjuk, amilyen sok embernek van. Hogy folytassa-e? Ha kedvét lel benne: igen.

33.333. Az „egyesült erővel” végzett beretválás túlságosan beállított, mesterkéltné kép. A másik kettő már sokkal jobb, jól ellesett jelenet az ős életéből. Egyik életlen, sokszorosítani nem lehetne, a másikban túl sötét részek vannak. Csak folytassa, gyakorlat teszi a mestert.

Ács eső. Szenc. Nem sikerült.

1885. Régmúlt idők boszorkánypereivel nem foglalkozhatunk. Egyébként is mi szükség lenne arra, hogy visszatekintsünk meghalt korok örületeire, éppen mi, csendőrök és éppen ma, amikor minden forr és ezer kérdés vár megoldásra. Tanulságos és mindenekelőtt korszerű munkákra van szükségünk.

Szatmár. Jó, de a legfontosabbat: hogy ki és miért gyújtotta fel a pajtát s hogy az említett társaság miért lőtt a tüzet oltó emberek közé, nem említi.

19.001. Sorra kerül. Dícséretes dolog, hogy a tiszteletdíját az árvízkárosultak, vagy a Nemzeti Repülő Alap javára ajánlja fel, mi azonban annak idején kiutaljuk, küldje el Ön.

Antenna 1940. Névtelen munkával nem foglalkozunk. Szégyeli talán aláírni?

M. M. 1898. Túlságosan elméleti, nem önálló munka. A gyakorlati életből vett írásai nekünk valók, maradjon meg azok mellett.

Rostás I. Budapest. A verses kötetet szívesen ismertetjük, a versnek helyet adni nem tudunk.

Vitéz M. T. Dévaványa. Legyen türelemmel. Rövidesen sorra kerül.

BÚTORAIT SUHANESZ L.

Kárpitos és bútorguru csarnoka
SZAKEMBERTŐL VÁSÁROLJA Aranyéremmel többszörösen kitüntetve.

Nyíregyháza, Vay Ádám-u. 4.

Versenyfeladat.

Milyen gondolatai

ébrednek, amíg ezt a képet nézi? Írják ezt meg olvasóink, a legszebb munkát jutalmazzuk. Szeretnénk mindenki

dr. vitéz Kovács fhdgy. felv.

kedvében járni a jutalmazásnál, ezért kérjük pályázóinkat, jelöljék meg, mily emlék- vagy használati tárgyat kívánnak, ha nyertesek lesznek? *Csak legénységi olvasóink vehetnek részt e pályázaton, amelynek határideje augusztus 1.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KALMAN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Györy Aladár igazgató.

Új és újjáépített IRÓGÉPEK legolcsóbban, kedvező hordozható és Irodai **IRÓGÉPEK** fizetési feltételekkel ifj. Horváth Lászlónál, Budapest, VII., Wesselényi-u. 49. **Telefon: 131-632.**

Ha petróleummal világít

Aladdin

lámpát vegyen!

125 gyertyalényes kezelésmentes, lágyleghérvilágítás. Régi lámpáját átalakítjuk
Ismertetőt díjmentesen küld:

Aladdin

RT. Budapest, VII., Nyár-u. 7.

AZ ETERNA-ÓRA

olyan, mint a katona,
teljesen megbízható,
pontos és kitartó.
Világmárka 1856 óta.